

مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران

ایسپا

ISPA

Iranian Students' Polling Agency

گاما
گزیده آثار ملی ایسپا

ایسپا

امین مجموعه نظام جمهوری اسلامی ایران
کارآمد در نظرسنجی، افکارسنجی و آینده پژوهی

w w w . i s p a . i r

ISPA

Iranian Students' Polling Agency

 www.ispa.ir

 @ispa95

 @ispa_polling

گاما

گزیده آثار ملی ایسپا

تهیه و تدوین: مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

تاریخ تدوین: فروردین ۱۳۹۵

آدرس: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان فخررازی،

خیابان شهدای ژاندارمری، به سمت خیابان دانشگاه

شماره ۷۲، طبقه همکف

تلفکس: ۶۶۴۸۷۰۱۸-۲۰

آدرس سایت: www.ispa.ir

پست الکترونیک: info@ispa.ir

۷	 مقدمه
۸	 پیمایش ملی فرهنگ سیاسی مردم ایران (۱۳۸۴)
۱۲	 سنجش تدین اسلامی مردم ایران (۱۳۸۸)
۱۶	 بررسی میزان استفاده از بازی های رایانه ای و نگرش نسبت به این بازی ها (۱۳۸۹)
۱۹	 دیدگاه جوانان در خصوص ازدواج و تشکیل خانواده (۱۳۹۲)
۲۲	 دیدگاه مردم در خصوص شیوع آسیب های اجتماعی (۱۳۹۳)
۲۵	 بررسی کیفیت زندگی مردم ایران بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان (۱۳۹۳)
۳۰	 بررسی دیدگاه تماشاچیان در خصوص مسائل فوتبال ایران (۱۳۹۳)
۳۴	 سبک زندگی دانشجویان بر اساس الگوی آرمانی فارغ التحصیل نظام آموزش عالی ایران (۱۳۹۳)
۳۸	 نگرش مردم به مواد مخدر و روانگردان ها (۱۳۹۳)
۴۰	 عوامل مؤثر بر ایجاد فشار روانی بر مردم (۱۳۹۲-۱۳۹۴)
۴۵	 ارزیابی عملکرد دولت و انتظارات و توقعات مردم از دولت یازدهم (۱۳۹۲-۱۳۹۴)
۴۹	 دیدگاه مردم در خصوص مسائل روز جامعه (۹۴-۱۳۸۰)
۵۱	 دیدگاه مردم در خصوص انتخابات مجلس (۱۳۸۲-۱۳۹۴)
۵۳	 دیدگاه مردم در خصوص انتخابات ریاست جمهوری (۱۳۸۴-۱۳۹۲)

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران ایسپا

انجام پیمایش‌ها و نظرسنجی‌های ملی برای درک افکار عمومی و سنجش مجموعه ارزش‌ها، نگرش‌ها و ارزیابی‌های مردم در مورد موضوعات مختلف در کشورهای توسعه‌یافته سابقه طولانی دارد و در ایران نیز طی دو دهه گذشته رشد و رواج پیدا کرده است. دولت و نهادهای سیاست‌گذار و برنامه‌ریز در کشور حسب وظایف و رسالت خود و برای سیاست‌گذاری کارآمد و مؤثر و نیز جهت تدوین برنامه‌های اثربخش، نیازمند شناخت و مطلع شدن از نگرش‌های مردم، شهروندان و ذی‌نفعان هستند. از این رو اتخاذ تصمیمات مطلوب و مدیریت مناسب و راهبردی جامعه، نیازمند داشتن اطلاعات دقیق از وضعیت جامعه است که پیمایش‌ها و نظرسنجی‌های ملی، منبع مناسبی برای این امر محسوب می‌شوند.

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)، وابسته به جهاد دانشگاهی یکی از نهادهای علمی و فرهنگی در کشور است که وظیفه سنجش نگرش مردم و شهروندان و نیز تولید داده‌های انبوه در حوزه‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی برای انتشار در میان مردم و اطلاع مسئولین را بر عهده دارد. مجموعه پیش رو گزیده‌ای از آثار و پژوهش‌های ملی ایسپا طی سال‌های (۱۳۹۴-۱۳۸۰) می‌باشد که به منظور اطلاع پژوهشگران، فرهیختگان و علاقه‌مندان تدوین شده است.

پیمایش ملی فرهنگ سیاسی مردم ایران

۱۳۸۴

ایران امروز جامعه‌ای در حال توسعه و توأم با تغییرات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی روزافزون است. در طول سه دهه گذشته تغییرات زیادی در جامعه ایران رخ داده و تجلیات بسیاری داشته است. عرصه سیاست بزرگ‌ترین آوردگاه جریان‌های فکری، مناقشات گروهی و تصمیمات مهم بوده است. گروه‌ها و احزاب همواره درگیر مناقشه‌ای دائمی درخصوص «معنا کردن ذهنیت و عمل مردم» بوده‌اند و در این مدت حداقل دو بار به صورت جدی در پیش‌بینی رفتار مردم، ناکام بوده‌اند. يك بار در دوم خرداد ۱۳۷۶ (انتخابات هفتم ریاست جمهوری) و بار دیگر در ۲۷ خرداد (دور اول انتخابات نهم ریاست جمهوری) و ۳ تیر ۱۳۸۴ (دور دوم انتخابات نهم ریاست جمهوری) مردم به گزینش‌هایی دست زدند که بسیار دور از ذهن می‌نمود. این رخدادها و بسیاری وقایع دیگر نشان داده‌اند که هنوز شناخت درستی از لایه‌های زیرین ذهنیت، احساس، گرایش و نگرش مردم در عرصه‌های سیاسی و مقولاتی که اقدامات مردم را توضیح می‌دهند به حدی نیست که بتوان آنچه رخ می‌دهد را به درستی فهم و تفسیر کرد یا پیش‌بینی نمود. به واقع لازم است تا شناختی از لایه‌های زیرین ذهنیت‌ها و نگرش‌های مردم حاصل شود تا بتوان این رفتارها را توضیح داد.

جامعه ایران به دلیل توسعه نیافتگی ساختارها و سازمان‌های سیاسی که قادر باشند کنش جمعی ساختاریافته را سازماندهی کنند، به وضعیت سیال گونه‌ای دچار است که برای درک روندهای آن باید شناخت عمیقی از ذهنیت‌ها و

افکار مردم داشت. این چنین شناختی قادر است آسیب‌ها را تا حدودی آشکار سازد، تمایلات مردم را بنمایاند، ظرفیت‌های رفتار سیاسی را معلوم کند و توضیحی برای رفتارهای آن‌ها فراهم سازد.

ایده انجام پیمایش فرهنگ سیاسی در اوایل سال ۱۳۸۳ تحت تأثیر ملاحظات عملی فوق و برخی دلمشغولی‌های نظری شکل گرفت. در فضای اجتماعی‌ای که از نامناسب بودن فرهنگ سیاسی ایران معاصرو ناسازگاری ذهنیت و نگرش‌های مردم با دموکراسی و مردم‌سالاری سخن گفته می‌شد، این سؤال ذهن تحلیلگر یا متخصص جامعه‌شناسی یا علوم سیاسی را به خود مشغول می‌دارد که آیا واقعا ذهنیت‌ها، شناخت‌ها و نگرش‌های مردم ایران با آنچه که اصول مردم‌سالاری را تشکیل می‌دهد ناسازگار است؟ آزمودن واقع‌نمایی همه این ادعاها در توشه و توان پژوهش‌های پیمایشی نیست. اما این پژوهش‌ها قادرند داده‌هایی فراهم آورند که پاسخ گفتن به برخی از جوانب این سؤال امکان‌پذیر شود. آنچه که بر اثر اجرای این پژوهش فراهم آمده است، گامی در جهت شناخت فرهنگ سیاسی مردم ایران امروزیست و از منظر ارتباط فرهنگ سیاسی و دموکراسی نیز می‌توان به تحلیل این داده‌ها نشست.

چارچوب مفهومی پیمایش فرهنگ سیاسی ایران بر دو اصل استوار بوده است:

۱. تمایز نهادن میان عناصر و ویژگی‌های تاریخی منتسب به فرهنگ سیاسی در ایران؛ و در عین حال پذیرش این واقعیت که عناصر تاریخی و نگرش‌های مردم درباره نظام‌های سیاسی موجود در کشورها، ارتباط تنگاتنگی با هم دارند و صرفا باید آن‌ها را به صورت تحلیل از هم جدا دانست.
۲. مقولاتی که در قالب شناخت‌ها، احساسات و ارزیابی‌های مردم از نظام سیاسی، فرایند سیاسی و سیاست‌های نظام سیاسی قابل شناسایی هستند.

به این ترتیب، مجموعه‌ای که تحت عنوان شناخت‌ها و نگرش‌ها نسبت به نظام سیاسی قابل بررسی هستند عبارتند از: آگاهی سیاسی، نگرش به سیاست‌مداران، احساس عدالت توزیعی، احساس عدالت رویه‌ای، نگرش به مشروعیت، نگرش به مبنای دینی مشروعیت، احساس پاسخگویی نظام سیاسی، اعتماد به نهادهای نظام سیاسی، اعتماد به مسئولان نظام سیاسی و نگرش به قدرت. به همین ترتیب، مقولاتی که ذیل عنوان نگرش‌ها نسبت به فرایند سیاسی قابل مطالعه هستند عبارتند از: احساس بی‌قدرتی، احساس ناامنی سیاسی، مشارکت سیاسی و حمایت از آزادی رسانه‌ها.

در ضمن، ارزیابی عملکرد نظام سیاسی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاست خارجی نیز برآورد کننده نگرش‌های مردم نسبت به سیاست‌های نظام سیاسی هستند. اما در نتیجه مجموعه این نگرش‌ها، می‌توان سه نگرش کلی را نیز شاخص نگرش‌های مردم درباره نظام سیاسی دانست که عبارتند از: میزان رضایت از زندگی، میزان امیدواری به آینده و نگرش نسبت به وضع موجود.

اما هفت ویژگی تاریخی نیز برای فرهنگ سیاسی ایران ذکر شده است. این ویژگی‌ها عبارتند از: اقتدارگرایی، فقدان اعتماد اجتماعی، فقدان تساهل و مدارا، تعصب به فرهنگ ایرانی، میل به خشونت، توطئه‌اندیشی یا باور به نظریه توطئه و قانون‌گریزی. با بررسی این مفاهیم می‌توان گفت آنچه که بر اساس چارچوب نظری ارائه شده تا به این جا قابل طرح بوده است، در چارچوب مطالعه فرهنگ سیاسی نیز جای گرفته‌اند. اما توجه به يك خصیصه فرهنگ سیاسی در ایران، لازم می‌دارد تا مفهوم دیگری را برای گنج‌اندیدن در این پیمایش پیشنهاد کنیم. مشکل بتوان هر مقوله اجتماعی در ایران را بدون در نظر گرفتن دین و دینداری مردم به درستی تحلیل کرد. بنابراین اگرچه دینداری بخشی از چارچوب مفهومی فرهنگ سیاسی نیست، اما پژوهشی که بخواهد شناخت درستی از فرهنگ سیاسی و تحولات آن یا شدت و ضعف عناصر آن نزد گروه‌های مختلف اجتماعی داشته باشد، مجبور است به تحلیل رابطه دینداری افراد و نگرش‌های سیاسی آن‌ها نیز بپردازد. از این رو، مفهوم دینداری نیز بخشی از چارچوب مفهومی در نظر گرفته و زمینه را برای تحلیل نقش دینداری در انگاره‌های شناختی، عاطفی و ارزیابانه فرهنگ سیاسی مردم فراهم کرده است. البته برای سنجش دینداری به تعبیری حداقلی از ابعاد آن و اندازه‌گیری اش بسنده شده است.

به این ترتیب چارچوب مفهومی پیمایش فرهنگ سیاسی در ایران مشتمل بر ۳۳ مفهوم است که بنا به چارچوب نظری ویژه‌ای که تاکنون ارائه شد، سنجش آن‌ها می‌تواند تصویری از فرهنگ سیاسی در ایران و هم‌چنین میزان صحت ادعاهای مطرح شده درباره مؤلفه‌های تاریخی فرهنگ سیاسی در ایران را نشان دهد. بنا به نوع سنجش و شاخص‌هایی که برای سنجش این مفاهیم به کار گرفته می‌شوند، این چارچوب مفهومی به قدری انعطاف دارد که بتوان در چارچوب‌های نظری دیگر نیز برای استفاده از داده‌های به دست آمده از این پیمایش استفاده کرد.

پیمایش مذکور با استفاده روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای در بین ۴۸۷۹ هزار نفر از افراد ۱۵ سال و بالاتر در ۳۰ استان

کشور در آبان ماه سال ۱۳۸۴ انجام شده است.

برخی از مهمترین یافته‌های این پیمایش عبارتند از:

در خصوص یافته‌های مربوط به مولفه‌های مشروعیت سیاسی، ۷۱٫۱ درصد پاسخگویان به حاکمیت نظام جمهوری اسلامی افتخار می‌کردند. از کل پاسخگویان، ۷۱٫۹ درصد آنها گفته‌اند قانون اساسی را قبول دارند. در خصوص دینی بودن مبنای حکومت، ۶۷٫۹ درصد موافق، ۱۲٫۸ درصد مردد و ۱۱٫۱ درصد مخالف بودند. میانگین شاخص اعتماد به نهادهای نظام از ۱۰۰ برابر با ۴۶۰۰۲ شده است که اعتماد ۱۷ درصد پاسخگویان به نهادهای زیاد، ۵۱٫۶ درصد متوسط و ۳۱٫۴ درصد کم بوده است. میانگین شاخص اعتماد به مسئولان نظام از ۱۰۰ برابر با ۴۱۰۰۶ شده است. نگرش مردم به سیاستمداران در بین ۱۹٫۲ درصد مثبت، در بین ۴۰٫۸ درصد بینابین و در بین ۳۹٫۹ درصد منفی بوده است. میزان مشارکت سیاسی در بین ۱۴٫۲ درصد در حد زیاد، ۲۶٫۵ درصد در حد متوسط و در بین ۵۹٫۲ درصد در حد کم بوده است. احساس ناامنی سیاسی در بین ۵۳٫۷ درصد در حد زیاد، در بین ۳۲٫۵ درصد متوسط و در بین ۱۳٫۷ درصد در حد کم بوده است.

میانگین شاخص رضایت از زندگی از ۱۰۰ برابر با ۳۹٫۷۲ بدست آمده است. شاخص امید به آینده ایران نیز از ۱۰۰ برابر با ۴۲٫۸۷ شده است که میزان امیدواری در بین ۲۵٫۵ درصد در حد زیاد، ۳۱٫۷ درصد متوسط و ۴۲٫۸ درصد کم بوده است. ۹۸٫۳ درصد به وجود خدای یگانه اعتقاد داشتند. ۹۳٫۷ درصد به پیروی از احکام دینی به عنوان راه رستگاری انسانها، اعتقاد زیادی داشتند. طبق این یافته‌ها، ۶۶٫۲ درصد همیشه، ۱۹٫۶ درصد بیشتر اوقات و ۹٫۲ درصد گاهی نماز می‌خوانند.

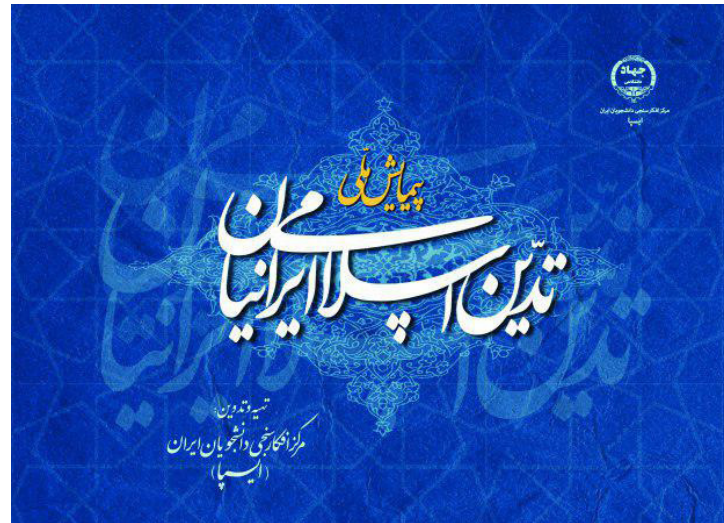
سنجش تدین اسلامی مردم ایران

۱۳۸۸

دین پژوهی در ایران در دو دهه اخیر تحولات مثبت و ارزنده‌ای یافته است و دین رفته رفته در کانون انواع تحلیل‌های نظری و پژوهش‌های تجربی واقع شده است و امید می‌رود که این مطالعات در نهایت درك جامعه دینی ما را از پدیده پیچیده و ذو جوانب دین و دینداری عمق و ژرفای بیشتری بخشد.

به هر جهت، این واقعیتی انکارناپذیر ولی مستور است که هرگونه دین پژوهی (اعم از نظری یا تجربی) لاجرم دیدگاهی را درباره دین مفروض

می‌گیرد. به بیان دیگر، دین پژوه پیش از پژوهش تفصیلی خود درباره پدیده دین، لاجرم تصویری (ولو اجمالی و تلویحی) از آن پدیده دارد و پژوهش خود را بر بنیان آن تلقی، استوار می‌کند. دیدگاه دین پژوه درباره دین به نحوی از انحاء در

ساختار و حتی محتوای پژوهش وی مؤثر می‌افتد و البته نتایج پژوهش نیز می‌تواند به نوبه خود تلقی پژوهنده را دربارهٔ دین تدقیق و تنقیح نماید.

هنگامی که هر پژوهنده‌ای درصدد بر می‌آید که حیطهٔ گسترده و پیچیده‌ای چون دینداری را در سطح کشور و با شیوه‌ای پنهانگر مورد بررسی تجربی قرار دهد، این ضرورت را احساس می‌کند که با نگاهی تفصیلی بنیان‌های نظری مفهوم محوری در دست پژوهش را مورد توجه قرار دهد. بدین لحاظ تلاش گردید «دین و دینداری» در دو حوزهٔ متفاوت معرفتی یعنی دیدگاه اسلامی (درون دینی) و علوم اجتماعی (برون دینی) مورد واکاوی نظری قرار گیرد.

شاید بتوان از نگاهی درون دینی، دین را در سنت اسلامی به دو عنصر اساسی ارجاع داد: وحی یا پیام خداوند به انسان‌ها (= دین) و پاسخ مثبت انسان به وحی الهی (= تدین). لذا در این نگاه، حقیقت دین و تدین اسلامی، يك حقیقت شرعی محسوب می‌شود، چرا که این خداوند است که تعیین می‌کند دین و تدین اسلامی چیست. لازمهٔ تصدیق این سخن، آن است که مسألهٔ تدین اسلامی را باید با رویکردی درون دینی مورد تحقیق و بررسی قرار داد.

در حقیقت، پژوهش حاضر درصدد سنجش تدین اسلامی در میان جمعیت مسلمانان ایرانی است و هیچ دایعه‌ای در خصوص ایرانیان غیرمسلمان ندارد. مطالعات درون دینی نیز که فحوا و مفاد مقولات تدین اسلامی را خواهند ساخت تماماً معطوف به منابع و مراجع شیعی بوده است و به همین جهت، احتمال زیادی وجود دارد که عقاید یا اعمالی دینی بوده باشند که با وجود اهمیت مذهبی برای مسلمانان اهل سنت، به دلیل عدم مراجعه به منابع و مراجع آنان، مورد توجهٔ این بررسی قرار نگرفته باشد. البته، سعی شده است که حتی الامکان به شاخص‌ها یا معرف‌هایی از مقولات دینی اکتفاء شود که مورد قبول مسلمانان اهل سنت نیز باشند.

در خصوص سنجش یا تعیین ابعاد دینداری، با توجه به ادبیات پژوهشی، رویکرد «قیاسی - تئوریک» اتخاذ شده است که تلاش دارد ابعاد و مؤلفه‌های دینداری را بطور قیاسی از دل تحلیل مفهومی و تئوریک، استخراج و عملیاتی نماید. فرض این رویکرد، آن است که دینداری بعنوان مفهومی پیچیده و مرکب، واجد ابعاد و مؤلفه‌هایی است که باید تعیین و تصریح شوند. سپس، معرف‌ها یا گویه‌هایی انتخاب یا ساخته شوند تا آن ابعاد و مؤلفه‌ها را مورد سنجش تجربی قرار دهند. در مجموع، به رغم تفاوت‌های نوعی در تعریف دین و با توجه به بیشماری تعاریف دین، تعریف زیر مبنای پژوهش

قرار گرفته است:

«دین» از حیث صوری، مجموعه‌ای از گزاره‌هاست که در متون مقدس مذهبی آمده؛ و از حیث مضمونی، عبارت از مجموعه‌ی تعالیم و دستوراتی است که بنا به عقیده‌ی معتقدانش از جانب يك منبع قدسی و مافوق بشری برای انسان‌ها فرستاده شده است. از این رو، دو ویژگی اصلی دین عبارت است از منشاء ماوراءالطبیعی و تقدس گزاره‌هایی که در قالب تعالیم و دستورات دینی آمده‌اند. در این میان، تقدس نیز تابع منشاء ماوراءالطبیعی است؛ یعنی امور دینی چون به نحوی از انحاء، یا با چند واسطه، منتسب به ماوراءالطبیعه هستند، مقدس تلقی می‌شوند. پس در حقیقت، هسته کانونی دین، ماوراءالطبیعه یا حقیقت غایی قدسی است - که در ادیان ابراهیمی، خداوند نامیده شده است - و بقیه چیزها جنبه ثانویه و تبعی دارند.

برای ساختن سنجه‌ی دینداری در هر يك از مؤلفه‌های فوق‌الذکر، معرّف / شاخص‌های زیرانتخاب شده است:

(الف) اصول اعتقادی: اعتقاد به: خداوند، پیامبری حضرت محمد(ص)، قرآن مجید، جهان آخرت، عدل الهی و امامت. (ب) فروع اعتقادی: اعتقاد به: عصمت پیامبران، شفاعت، عالم برزخ یا عالم قبر، ملائکه و شیطان، معجزه پیامبر، عصمت ائمه، عصمت حضرت فاطمه، و قیام حضرت مهدی(عج).

(ج) تجربه‌ی دینی: احساساتی همچون: معنویت خاص حین عبادت، حضور خداوند، ترس از خداوند، توبه، نزدیکی به خداوند، پاسخ خداوند به خواسته‌های فرد، توجه همیشگی به خداوند و ...

(د) علاقه‌ی دینی: علاقه‌مندی به اسلام و بالیدن به آن، تنفر از توهین‌کنندگان به قرآن کریم و/یا پیامبر اسلام، آرزومندی زیارت خانه‌ی خدا، علاقه‌مندی زیاد به خواندن کتاب‌های مذهبی یا شنیدن سخنرانی‌های مذهبی و

(د) هویت دینی: افتخار به مسلمان بودن، اجتناب از دوستی با غیرمسلمانان، تنفر از توهین‌کنندگان به مسلمانان، احساس مسئولیت در قبال سایر مسلمانان و

(ه) اخلاقیات: صداقت و راستگویی، عفو و گذشت، درستکاری، انصاف، امانت‌داری، پایبندی به قول و قرار، دورویی و تظاهر، تقلب و کلاهبرداری، تملق و چاپلوسی، حرص و طمع، اسراف، و غیبت کردن.

(و) شرعیات

ز) عبادات

پژوهش فوق با استفاده از روش پیمایش به روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای در بین ۴۹۹۵ هزار نفر از افراد ۱۸ سال و بالاتر در سراسر کشور در سال ۱۳۸۸ انجام شده است.

برخی از یافته‌های این پیمایش ملی نشان داد که ۹۸٫۷ درصد از کل پاسخگویان به وجود خدا اعتقاد دارند. از نظر ۹۲٫۷ درصد زندگی پس از مرگ یا معاد حقیقت دارد. ۹۶٫۵ درصد، قرآن را معجزه پیامبر اسلام می‌دانند. ۹۴٫۸ درصد موافق این اعتقاد بودند که سرانجام حضرت مهدی (عج) قیام کرده و زمین را پر از عدل و داد می‌کند. ۸۴ درصد گفته‌اند در حد زیادی اتفاق افتاده است که وجود خداوند را در زندگی روزمره احساس کنند. ۷۹٫۱ درصد گفته‌اند حاضر هستند جانشان را در راه اسلام فدا کنند. ۹۴٫۵ درصد گفته‌اند از کسی که به قرآن کریم توهین کند متنفر می‌شوند. ۹۱٫۳ درصد گفته‌اند افتخار می‌کنند که مسلمان هستند. ۱۵٫۸ درصد میزان صداقت و راستگویی مردم ایران را در حد زیاد، ۳۲٫۵ درصد در حد متوسط و ۴۰٫۸ درصد در حد کم دانسته‌اند. ۷۲٫۴ درصد معتقدند بر سر سفره‌ای که مشروب می‌خورند نباید نشست. حدود ۶۳ درصد نیز گفته‌اند همیشه نماز مغرب و عشاء را می‌خوانند.

بررسی میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای و نگرش نسبت به این بازی‌ها

۱۳۸۹

«بررسی میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای و نگرش نسبت به این بازی‌ها» یکی از طرح‌های ملی ایسپا بوده است که به پیشنهاد بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای در سال ۸۹ انجام شده است. بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی، به عنوان پرطرفدارترین ابزار تفریحی مردم به ویژه گروه کودکان و نوجوانان، تعداد کثیری از افراد را ساعت‌ها فارغ از دنیای واقعی، مجذوب خود می‌کند و به نوعی، آرزوهای دست نیافتنی هریک از آن‌ها را در دنیای مجازی تبدیل به واقعیت می‌کند. این نوع نحوه‌ی گذران اوقات فراغت در دنیای سایبر و مجازی، با در نظر گرفتن پیامدهای مثبت و منفی، قابل توجه و تأمل است. بررسی دقیق و موشکافانه تحقیقات صورت گرفته در مورد مقوله شیوع بازی‌های رایانه‌ای در میان کاربران و بازیکنان براساس مولفه‌هایی همچون: سن، جنسیت، محل سکونت (شهر یا روستا)، وضعیت اجتماعی-اقتصادی خانواده و همچنین فرهنگ و نگرش‌های فرهنگی، نشان دهنده و بیانگر نتایج جالب و گاه متناقضی است. جالب توجه است که اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای، محرکی آنچنان قوی و تأثیرگذار است که معمولاً مولفه‌هایی همچون گذر زمان، گرسنگی و تشنگی را هم تحت تأثیر قرار می‌دهد و سبب می‌شود که کاربر بدون توجه به این ساینایک‌های فیزیولوژیک، ساعت‌ها و ساعت‌ها کار خود را ادامه دهد. در واقع تنها عاملی که سبب قطع موقت بازی از سوی این کاربران می‌شود

دفع احتیاجات طبیعی است که آن هم برای رسیدن به یک آرامش فکری در جهت ادامه دادن بازی لازم و ضروری است. بسیاری از تحقیقات نشان می‌دهند که درصد بالایی از کاربران معتاد به بازی‌های رایانه‌ای دارای ضربان قلب و فشار خونی بالا می‌باشند که این مسأله خود به سبب استرس و هیجان بیش از اندازه‌ی اینگونه بازی‌ها است.

دستیابی به تصویر کلی از آشنایی پاسخگویان با بازی‌های رایانه‌ای، مفید و آسیب‌رسان بودن بازی‌های رایانه‌ای از دیدگاه پاسخگویان به ویژه دیدگاه والدین، انجام بازی به تفکیک سبک‌های بازی، بازی‌های ایرانی و خارجی و ... از جمله موارد قابل توجهی هستند که اهمیت پژوهش انجام شده را به خوبی نمایان می‌کند. چه از این طریق، سیاستگذاران با در اختیار داشتن چنین اطلاعات مفید و علمی، این توانایی را پیدا می‌کنند که برنامه‌ریزی‌های بهتر و مدون‌تری برای مدیریت و ساماندهی اوقات فراغت کنشگران و رده‌بندی بازی‌های رایانه‌ای انجام دهند.

از اهداف اصلی این طرح، بررسی میزان آشنایی افراد مورد مطالعه با بازی‌های رایانه‌ای و بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای، بررسی علائق و ذائقه بازیکنان، بررسی نگرش پاسخگویان، انجام بازی‌های رایانه‌ای توسط بازیکنان و بررسی دیدگاه والدین پاسخگویان زیر ۱۵ سال در خصوص بازی‌های رایانه‌ای بوده است. این پژوهش به صورت یک پیمایش ملی در ۱۰ استان کشور در بین ۲۸۹۴ نفر از افراد بین ۳ تا ۴۰ سال با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شده است.

از جمله یافته‌های این پژوهش، آشنایی ۷۹٫۶ درصد افراد مورد مطالعه با بازی‌های رایانه‌ای و ویدئویی و انجام این بازی‌ها توسط ۵۴٫۴ درصد آنها بوده است. بیشترین درصد بازیکنان ۱۵ سال و کمتر از آن بودند که سن شروع بازی خود را در فاصله سنی ۷ تا ۱۵ سالگی اعلام کرده‌اند. از بین کل بازیکنان، ۲۷٫۸ درصد آنها با بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای و ۵۳٫۲ درصد با آرم‌های اسرای حک شده (ESRA) بر روی بسته‌های بازی آشنایی داشتند. جالب توجه است که ۱۷٫۵ درصد بازیکنان با بازی‌های ایرانی ساخت ایران آشنایی داشتند که از بین این بازی‌ها، بازی‌های فارسی GTA در تهران، شمشیر نادر و شاهزاده ایرانی، سه بازی مورد علاقه بازیکنان آشنا با بازی‌های ایرانی می‌باشند.

از بین کنسول‌های بازی، PS۱، PS۲، گوشی موبایل و PS۳ از وسایل مورد علاقه بازیکنان و از بین ژانرها، Sport، Ac - tion، Fighting و Adventure، از سبک‌های مورد علاقه بازیکنان بوده است. در خصوص بازی‌ها، بازی‌های FIFA، GTA و کانتربه ترتیب ۳ بازی مورد علاقه و محبوب بازیکنان می‌باشند. بازی‌های FIFA، GTA و کانتربه ترتیب ۳ بازی مورد علاقه و محبوب بازیکنان می‌باشند.

بازی‌های پرتعداد بازیکنان است که آنها اخیراً این بازی‌ها را انجام داده‌اند. گوشی موبایل، PS۱، PSP، Sega، کامپیوتر خانگی و PS۲ به عنوان پرکاربردترین کنسول‌ها و دستگاه‌ها شناخته شدند.

مقایسه یافته‌های مربوط به نگرش افراد نمونه نسبت به بازی‌ها در بین افرادی که با بازی‌های رایانه‌ای آشنایی نداشتند و آنهایی که آشنایی داشتند ولی بازی نمی‌کردند با نگرش گیمرها در این خصوص، نشان می‌دهد که درصد کمی از افرادی که با بازی‌ها آشنایی ندارند نگرش مثبتی دارند (۳٫۹ درصد) اما در مقابل نزدیک به یک چهارم آنها نگرش منفی دارند این نسبت در مورد افرادی که با بازی‌های رایانه‌ای آشنایی دارند ولی بازی انجام نمی‌دهند نیز صدق می‌کند. با مقایسه میانگین شاخص نگرش نیز می‌توان دریافت که گیمرها نسبت به گروه‌های دیگر نگرش مثبتی دارند که این میزان برابر با ۵۱٫۴۹ است. در مجموع می‌توان استنتاج کرد که درصد کثیری از پاسخگویان نسبت به بازی‌های رایانه‌ای هم نگرش مثبتی دارند و هم نگرش منفی؛ به طوریکه اگر بازیکنان خیلی کنترل نشوند بازی‌های رایانه‌ای می‌تواند برای آنها آسیب‌رسان باشد. از طرفی بازی‌ها می‌تواند مفید باشد اگر ساعات معینی از اوقات فراغت به این نوع سرگرمی اختصاص داده شود چرا که باعث خلاقیت فکری و ذهنی و حتی اجتماعی بازیکنان می‌شود. دیدگاه‌های مذکور در بین زنان و مردان جالب توجه بود بدین معنی که مردان نسبت به زنان نگرش مثبتی به بازی‌ها دارند. همچنین کودکان و نوجوانان نسبت به گروه‌های سنی بالاتر نگرش مثبت‌تر دارند. در کل نمونه نیز، ۱۳٫۴ درصد از کل نمونه نگرش مثبت، ۶۸٫۸ درصد نگرش بینابین و ۱۷٫۸ درصد نگرش منفی‌ای نسبت به بازی‌های رایانه‌ای داشتند.

نتایج به دست آمده از دیدگاه والدین، در خصوص ارزیابی بازی‌های رایانه‌ای نشان داد که ۲۹٫۶ درصد والدین معتقدند بازی‌های کامپیوتری بیشتر آسیب‌رسان هستند تا مفید؛ و ۱۵٫۳ درصدشان، بازی‌های کامپیوتری را برای کودکان غیرمفید و آسیب‌رسان ارزیابی کردند. در مقابل، از نظر ۲۷٫۶ درصد، بازی‌های کامپیوتری بیشتر مفید هستند تا آسیب‌رسان. ۱۲٫۲ درصد دیگر نیز بازی‌های کامپیوتری را برای کودکان مفید و سودمند دانسته‌اند. در خصوص نحوه نظارت و کنترل بازی فرزندان توسط والدین، یافته‌ها نشان داد که ۳۳٫۵ درصد والدین بچه‌هایشان را از زیاد بازی کردن منع می‌کنند. ۲۵٫۳ درصد والدین بازی فرزندان خود را به ساعات خاصی محدود می‌کنند. ۱۰٫۸ درصد آنها سعی می‌کنند زیاد بازی کردن فرزندان خود را محدود نکنند و ۱۰٫۵ درصد دیگر نیز کنار فرزندان خود می‌نشینند و کمی با او بازی می‌کنند.

دیدگاه جوانان در خصوص ازدواج و تشکیل خانواده

۱۳۹۲

ازدواج بعنوان یکی از رویدادهای مهم و حیاتی در زندگی روزمره افراد جامعه است و از جنبه‌های مختلف می‌توان آن را مورد بررسی قرار داد. ازدواج علاوه بر پاسخگویی به نیازهای جنسی و عاطفی فرد، نیازهای اقتصادی، ارتباطات اجتماعی و فرهنگی او را نیز تنظیم می‌کند و به دلیل اهمیت و تأثیری که دارد، بعنوان هنجاری پذیرفته شده به حساب می‌آید. ایران هم مانند سایر کشورها شاهد افزایش سن ازدواج است. نظر به اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده در زندگی افراد و با توجه به افزایش نسبت افراد واجد شرایط برای ازدواج در جمعیت کنونی کشور، شناخت نگرش جوانان به ازدواج و تشکیل خانواده هم از بعد علمی و هم از بعد کاربردی در برنامه‌ریزی اقتصادی و اجتماعی ملی و محلی اهمیت به‌سزایی دارد. از بعد نظری انجام مطالعه درباره موضوع فوق موجب رشد و ارتقای علمی می‌شود و این مطالعه به عنوان یک مطالعه‌ی

بنیادی می‌تواند برای شناخت این پدیده موثر باشد. از جنبه‌ی کاربردی نیز می‌توان با شناخت عوامل موثر بر این پدیده، آگاهی‌های لازم را برای از میان برداشتن موانع موجود بر سر راه ازدواج جوانان کسب نمود و نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند راهکارهای مناسب را در اختیار مسئولان بخش فرهنگی و دولتمردان قرار دهد، تا بتوانند با شناخت عوامل تاثیرگذار بر این پدیده، برنامه‌ریزی‌های مقتضی را جهت داشتن جامعه‌ای با سن ازدواج مناسب انجام دهند و ارزش‌های جوانان را از ازدواج‌گزیزی به سمت ازدواج‌گزینی سوق دهند. از سویی دیگر با توجه به اهمیت برنامه‌ریزی‌ها در جهت حذف و کاهش عوامل موثر، اجرای طرح به صورت ملی امری ضروری است و براساس نتایج حاصله، دیدگاه‌های جوانان کل کشور شناسایی شده تا راهکارهای مناسب نیز ارائه گردد. از این رو در این پژوهش، شناخت دقیق نگرش و دیدگاه جوانان ایرانی به ازدواج و تشکیل خانواده و موانع موجود، دغدغه اصلی بوده است. از سویی دیگر با دست یافتن به پرسشنامه‌ای استاندارد در این زمینه می‌توان این مسئله را به صورت مستمر در برهه‌های مختلف زمانی بررسی کرد.

اهداف و سؤالاتی که در این تحقیق مدنظر بوده شامل موارد زیر می‌باشند:

بررسی ملاک‌های انتخاب همسر جوانان

بررسی علل و موانع ازدواج جوانان

بررسی دیدگاه جوانان به فرزندآوری و تاثیر آن بر خوشبختی

بررسی دیدگاه جوانان به دوستی‌های قبل از ازدواج

بررسی دیدگاه جوانان به روابط جنسی قبل از ازدواج

جامعه آماری این طرح، شامل تمامی زنان و مردان مجرد ۱۸ تا ۳۴ سال سراسر کشور است که تاکنون ازدواج نکرده اند. حجم نمونه برابر با ۳۰۰۰ هزار نفر و شیوه نمونه‌گیری چندمرحله‌ای بوده است.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد:

بیش از نیمی از پاسخگویان (۵۳،۴ درصد) اظهار داشته‌اند که نظر پدر و مادرشان بیش از سایرین در انتخاب همسر اهمیت دارد. در مقابل ۳۸ درصد نیز گفته‌اند صرفاً نظر خود را در مورد انتخاب همسر حائز اهمیت است. میانگین سن مطلوب آقایان از سوی پاسخگویان، ۲۷،۶ و برای خانم‌ها ۲۳،۲ اعلام شده است.

۶۴٫۲ درصد افراد در مورد فاصله سنی زن و مرد، اظهار داشته‌اند که زن باید از شوهرش کوچکتر باشد. ۶۶٫۷ درصد پاسخگویان امر ازدواج را در زندگی یک ضرورت دانسته و موافق و یا کاملاً موافق امر ازدواج هستند. در مقابل ۱۴٫۱ درصد افراد معتقدند لازم نیست آدم حتماً ازدواج کند و ازدواج کردن را امری لازم و ضروری ندانسته‌اند. اکثریت پاسخگویان (۷۲٫۷ درصد) اعتقاد دارند داشتن فرزند در زندگی مشترک باعث خوشبختی زوجین خواهد بود. از سوی دیگر بیش از نیمی از پاسخگویان (۵۲٫۸ درصد) گفته‌اند دو فرزند برای یک خانواده مناسب است. مهمترین دلیل آقایان پاسخگو برای اینکه تا این زمان ازدواج نکرده‌اند، نداشتن شغل مناسب و مهمترین دلیل خانم‌ها، نیافتن همسر دلخواهشان بوده است و مهمترین ملاک‌های انتخاب همسر توانایی مالی و موقعیت شغلی همسر و تفاهم بین طرفین اعلام شده است.

نتایج حاصله بیانگر آن است که ۷۲٫۲ درصد از جوانان مورد بررسی اعلام کرده‌اند که در آینده قصد ازدواج دارند. ۴۱٫۳ درصد پاسخگویان با داشتن روابط دوستی قبل از ازدواج کاملاً مخالف و مخالف هستند. همین‌طور ۸۱٫۹ درصد از افراد مورد مطالعه، معتقدند نباید روابط جنسی قبل از ازدواج وجود داشته باشد. از دید پاسخگویان، به صورت کلی داشتن روابط دوستی قبل از ازدواج چندان مناسب و پسندیده نیست اما نسبت به داشتن روابط جنسی قبل از ازدواج مخالفت‌های سخت‌تری وجود دارد. یافته‌های حاصله بیانگر آن است؛ اگر ۵۸ درصد پاسخگویان اعلام کرده‌اند که با کسی که رابطه دوستی قبل از ازدواج داشته، ازدواج نخواهند کرد؛ نزدیک به ۸۳٫۶ درصد پاسخگویان اعلام کرده‌اند که با کسی که رابطه جنسی قبل از ازدواج داشته است، ازدواج نخواهند کرد و موضع شدیدتر و مخالفت بیشتری با روابط جنسی قبل از ازدواج وجود دارد و ۸۰٫۶ درصد پاسخگویان اعتقادی به داشتن روابط جنسی قبل از ازدواج برای ایجاد شناخت بیشتر از همسر آینده‌شان ندارند.

دیدگاه مردم در خصوص شیوع آسیب‌های اجتماعی

۱۳۹۳

بحران‌ها و آسیب‌های اجتماعی، زمانی که در کل جامعه اختلالاتی پدید آید و تعادل عمومی کارکردهای نظام اجتماعی به مخاطره افتد، نمایان می‌شوند. این بحران‌ها و چالش‌ها وقتی که بر مجموع ساخت‌ها و نهادهای یک جامعه اثر گذارند و موجب تأخیر و عدم تطابق آنان با انتظارات موجود در جامعه شوند، سازگاری میان سازمان‌های جامعه به شدت رو به زوال می‌رود و ساخت جامعه از درون بحران زده می‌شود و بروز نابسامانی‌ها، گسست نظم موجود و تغییرات اجتماعی بنیادینی را دامن می‌زند. بنابراین یک بحران اجتماعی ناشی از عدم توانایی جامعه در سازمان‌یابی و حفظ نظم موجود اجتماعی و ناتوانی نیروی متعادل‌کننده درونی در حل مسائل مرتبط با تطوّر نیازها و توسعه است. اگر اقدامی جهت خنثی کردن و بهسازی این اوضاع صورت نگیرد حیات اجتماعی به مخاطره می‌افتد و بی‌سازمانی اجتماعی رخ می‌نماید. با این وجود، اگر یک نیروی غالب وجود داشته باشد تا ساختار اجتماعی را هدایت کرده و اصلاحات ضروری را انجام دهد، می‌توان بحران‌های بوجود آمده را مهار کرد.

بی‌تردید یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین عوامل موثر در مدیریت امور جامعه و بحران‌های اجتماعی، برنامه‌ریزی صحیح است که این مهم نیز مستلزم شناخت دقیق وضعیت موجود و پیش‌بینی‌های مناسب و مرتبط با امور اجتماعی است. بنابراین کنترل و کاهش شیوع آسیب‌های اجتماعی نیز مستلزم علمی‌انها و استفاده از طرح‌های پژوهشی

در برنامه ریزی های کوتاه مدت و بلند مدت برای مقابله با آسیب ها و پیشگیری از آنها است تا بتوان با استفاده از یافته های این طرح پیمایشی، به راهبردهای مفید دست یافت.

هدف اصلی این پژوهش، بررسی دیدگاه مردم در خصوص برخی آسیب های اجتماعی می باشد که در همین راستا اهداف فرعی زیر قابل طرح است:

- بررسی دیدگاه مردم در خصوص شیوع انواع آسیب های اجتماعی
- بررسی دیدگاه مردم در خصوص تأثیر سازمان ها و نهادها در کاهش آسیب های اجتماعی
- بررسی میزان امیدواری مردم به حل مسائل اجتماعی
- بررسی میزان امیدواری مردم به کمک دیگران در مواقع تعرض یا سرقت
- بررسی دیدگاه مردم در خصوص شیوع انواع جرائم
- بررسی دیدگاه مردم در خصوص شیوع برخی مسائل خانوادگی

پیمایش مذکور با استفاده از روش نمونه گیری چند مرحله ای در بین ۱۰۷۹۷ هزار نفر از افراد ۱۸ سال و بالاتر در سراسر کشور در سال ۱۳۹۳ انجام شده است.

برخی از مهمترین یافته های این پیمایش عبارتند از:

در خصوص یافته های مربوط به شیوع انواع آسیب های اجتماعی، ۶۳٫۵ درصد از پاسخگویان رواج اعتیاد در کشور را در حد زیاد دانسته اند، میزان رواج بدحجابی در کل کشور از نظر ۴۸٫۴ درصد پاسخگویان در حد زیاد، بی اعتمادی اجتماعی ۵۲ درصد، نزاع و درگیری ۳۸٫۱ درصد، بی توجهی به ارزش ها و اعتقادات دینی ۳۹٫۷ درصد، فرار از منزل ۲۰٫۳ درصد، فحاشی و تندخویی ۴۱٫۳ درصد، دروغگویی ۵۸٫۹ درصد، فقر، بی پولی و بیکاری ۷۴٫۳ درصد، دورویی و ریاکاری ۵۴ درصد، تنبلی و اهل کار نبودن ۳۶٫۱ درصد، تمایل به زندگی مجردی ۴۳٫۵ درصد، خودخواهی ۳۷٫۱ درصد، بی عدالتی و تبعیض ۵۵٫۹ درصد، اسراف و مصرف گرایی ۴۷٫۸ درصد و یأس و ناامیدی از نظر ۵۴٫۲ درصد در کل کشور به میزان زیادی رواج دارد.

یافته‌های مربوط به شیوع برخی جرایم نشان داد که رشوه‌گیری، اختلاس، پارتی‌بازی و باندبازی از نظر ۶۱٫۵ درصد در حد زیادی رواج دارد، بی‌انضباطی و رفتار خلاف قانون ۴۷٫۸ درصد، مصرف مشروبات الکلی ۴۳٫۳ درصد، مفاسد اخلاقی و جنسی ۴۲٫۹ درصد، نزول و رباخواری ۴۱٫۱ درصد، ایجاد مزاحمت برای نوامیس مردم ۳۷٫۶ درصد، زورگیری اراذل و اوباش و اخاذی ۳۱٫۶ درصد و از نظر ۱۷٫۳ درصد، قتل در حد زیادی در جامعه رواج دارد.

در خصوص مسائل خانوادگی، ۴۷٫۹ درصد گفته‌اند بی‌میلی به بچه‌دار شدن در کشور در حد زیادی رواج دارد، عدم رفت و آمد بین خانواده‌ها ۴۷٫۸ درصد و مشاجره بین زن و شوهر از نظر ۲۶٫۹ درصد به میزان زیادی در جامعه ترویج دارد. در خصوص میزان امیدواری مردم به حل مسائل اجتماعی، ۳۲٫۵ درصد پاسخگویان امید زیاد، ۲۳٫۵ درصد در حد متوسط و ۴۲٫۳ درصد امیدواری کمی به حل مسائل اجتماعی دارند. ۳۴٫۹ درصد پاسخگویان به میزان زیادی، به کمک دیگران در مواقع تعرض یا سرقت امیدوار هستند، این میزان امیدواری در بین ۲۳٫۴ درصد متوسط و ۳۹٫۹ درصد در حد متوسط بوده است.

یافته‌های تفکیکی استان‌ها نیز نشان می‌دهد که در خصوص شیوع اعتیاد به مواد مخدر، استان‌های تهران با ۸۶٫۳ درصد، اصفهان با ۸۵٫۶ درصد و همدان با ۸۰٫۷ درصد جزء استان‌هایی هستند که مردم آنها اعتقاد داشتند اعتیاد به میزان زیادی در جامعه رواج دارد و استان‌های یزد با ۲۴٫۵ درصد، خراسان جنوبی با ۴۱٫۳ درصد و اردبیل با ۴۶٫۳ درصد کمترین میزان را داشتند. در خصوص بدحجابی، استان‌های کردستان با ۷۵٫۷ درصد، اصفهان با ۷۴٫۷ درصد و سمنان با ۶۴٫۵ درصد از جمله استان‌هایی بودند که مردم آنها اعتقاد داشتند بدحجابی به میزان زیادی در کشور رواج دارد. مردم استان‌های چهارمحال و بختیاری با ۲۷٫۴ درصد، اردبیل با ۲۶٫۱ درصد و یزد با ۱۴٫۶ درصد کمترین میزان بدحجابی را در جامعه اظهار داشته‌اند.

بررسی کیفیت زندگی مردم ایران بر اساس پرسشنامه سازمان سلامت جهان

۱۳۹۳

تحقیق حاضر در مهر ۱۳۹۳ با عنوان «بررسی شاخص‌های کیفیت زندگی مردم ایران» با حجم نمونه ۱۰۱۶۰ نفر در کل استان‌های کشور و به روش پیمایش انجام شد. مقیاس به کار رفته در این تحقیق Bref-WHOQOL متعلق به سازمان سلامت جهان است. این مقیاس شامل چهار حیطه سلامت جسمانی^۱، سلامت روانی^۲، رضایت از روابط اجتماعی^۳ و محیط اجتماعی^۴ می‌باشد و شامل دو سؤال کلی نیز از کیفیت زندگی و وضعیت سلامت فرد می‌شود که جمعاً ۲۶ گویه را شکل می‌دهد.

۱ . Physical Health

۲ . Psychological

۳ . Social Relationships

۴ . Environment

طبق تعریف گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان، کیفیت زندگی عبارتست از ادراک اشخاص از موقعیتشان در زندگی، در پس زمینه فرهنگ و نظام ارزش های زندگی آنها و در ارتباط با اهداف، انتظارات، استانداردها و دل مشغولی های ایشان. طبق این تعریف، کیفیت زندگی به یک ارزیابی ذهنی شکل گرفته در یک پس زمینه فرهنگی، اجتماعی و محیطی اشاره دارد زیرا این تعریف متمرکز بر ادراک پاسخگویان است که نه فقط میانگین، جزئیات و علائم بیماری ها و شرایط را، که تأثیر بیماری ها و مداخلات سلامتی و درمان را بر کیفیت زندگی نیز نشان می دهد (گروه کیفیت زندگی سازمان سلامت جهان^۱، ۱۹۹۶: ۳).

وضعیت ذهنی کیفیت زندگی غالباً با اصطلاحاتی چون احساس رضایتمندی، بهزیستی، آسایش و شادکامی توصیف می گردد. روش سنجش ذهنی به طور کلی به سنجش برداشت های ذهنی و ارزیابی افراد از وضعیت زندگی خویش می پردازد. این روش سطح رضایت افراد و گروه ها را معمولاً با استفاده از پاسخ شهودی ایشان یا به طور استنتاجی اندازه گیری می کند (کستانزا و همکاران^۲، ۲۰۰۷: ۲۶۷). در روش شهودی، افراد در مورد زندگی خود به عنوان یک کل مورد سؤال قرار می گیرند اما در روش استنتاجی، کیفیت زندگی به ابعاد مختلفی تقسیم می شود و ترکیب میزان رضایت در هر یک از ابعاد، کیفیت کلی زندگی را نشان می دهد (رضوانی و دیگران^۳، ۲۰۱۲). نتایج پاسخ ها در هر یک از ابعاد، منعکس کننده ارزیابی ذهنی افراد از زندگی شان می باشد و شرایط کلی زندگی ایشان را با توجه به نحوه نگرش آنها به این شرایط نشان می دهد. اندازه گیری هر دو پاسخ شهودی و استنتاجی به بررسی این موضوع کمک می کند که دریابیم دیدگاه افراد نسبت به زندگی، با شاخص نهایی ساخته شده از نتایج ارزیابی ایشان از ابعاد مختلف کیفیت زندگی خویش تفاوتی دارد یا خیر (داس، ۲۰۰۸).

روش عینی به بررسی شاخص های عمدتاً اجتماعی و اقتصادی منعکس کننده میزان تأمین نیازهای انسانی می پردازد. این شاخص های عینی که مربوط به حقایق قابل مشاهده هستند، معمولاً از گزارش ها و آمارهای رسمی به دست می آیند و با تحلیل ثانویه بررسی می شوند. داده های اولیه در این حالت توسط نهادهای رسمی و در پیمایش هایی به منظور بررسی

۱ . The WHOQOL Group

۲ . Costanza et al.

۳ . Rezvani, Badri, Sepahvand, & Akbarian Roonizi

وضعیت متغیرهای دیگری بجز کیفیت زندگی گردآوری و منتشر می‌شود. آمارهای سالیانه و ماهیانه حوزه‌های اقتصاد، بهداشت و سلامت، آموزش و آلودگی شهری نمونه‌هایی از این گونه داده‌ها هستند. هدف روش عینی، بررسی وضعیت جامعه در حالت‌های کلی مانند اقتصاد کلان، وضعیت کلی جامعه و شاخص‌های مربوط به نفوس می‌باشد (باسخا، عاقلی کهنه شهری، و مسائلی، ۱۳۸۹: ۹۷).

در این روش کیفیت زندگی ممکن است به صورت رابطه متقابل میان چهار مشخصه اساسی فعالیت‌های انسان تعریف گردد. این چهار مشخصه عبارتند از کیفیت جمعیت، رفاه مادی، کیفیت نظام اجتماعی و کیفیت اکوسیستم و محیط زیست (CEMI, ۱۹۹۷). هرکدام از این مشخصه‌ها را می‌توان تا حدی که سیستم آمارگیری کشور اجازه می‌دهد به صورت جزئی‌تری مورد مطالعه قرار داد. به عنوان مثال کیفیت جمعیت اشاره به شاخص‌های زاد و ولد، وضعیت فیزیکی افراد، وضعیت بهداشت، سطح آموزش و سطح مهارت عمومی دارد؛ یا رفاه مادی به وسیله استانداردهای زندگی، درآمد، ارتباطات، تجارت، سیستم بهداشتی و وسایل ارتباط جمعی تعیین می‌گردد.

رویکرد پژوهش حاضر از نوع بررسی ذهنی بوده است. سلامت جسمانی به معنی وضعیت جسمانی مطلوب فرد و رضایت وی از این وضعیت است. اساساً یکی از دلایل نخستین گرایش به مفهوم کیفیت زندگی به خصوص در مطالعات پزشکی، توجه به بیمارانی بود که می‌بایست توأم با بیماریشان از کیفیت بالایی از زندگی برخوردار بودند. نظریات اولیه مربوط به کیفیت زندگی، بیشتر بر نگرانی‌ها و اولویت‌های فردی تاکید داشتند اما در سال‌های اخیر مباحث نظری، از فرد محوری به سمت نگرانی‌های اجتماعی نظیر امنیت، آزادی، گستردگی کیفیت زندگی و ساختار و کیفیت روابط اجتماعی افراد در جامعه سوق پیدا کرده است.

بعد دیگر کیفیت زندگی در پرسشنامه سازمان سلامت جهان، سلامت روانی است. به نظر برخی روانشناسان، نخستین عامل تعیین کننده در مطالعه کیفیت زندگی بررسی نگرش فرد نسبت به زندگی است و بعد روانی کیفیت زندگی با توجه به دو مقوله احساس بهزیستی و احساس رضایت مورد توجه ایشان قرار گرفته است.

عامل دیگر تعیین کننده کیفیت زندگی، محیط زندگی است. کونو و ارلی (۱۹۹۹) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که بهزیستی و شادکامی با ارزیابی فرد نسبت به همسر و زندگی زناشویی اش همبستگی بالایی دارد. همچنین در مطالعه

گلن و وویور^۱ (۱۹۷۹) مشخص شد که ازدواج موفقیت آمیز میزان بهزیستی و شادکامی افراد را تا حد زیادی افزایش می دهد. علاوه بر خانواده باید به محله، محیط کار و در مجموع محیطی که فرد در آن زندگی می کند به عنوان محیط زندگی اشاره کرد. مطالعه ای که کمپبل و همکاران^۲ (۱۹۷۶) در سطحی ملی در کشور آمریکا به انجام رسانیدند مشخص کرد که نه ویژگی اجتماعی مانند مدارس، آب و هوا، خیابان ها و جاده ها، پارک ها و زمین های بازی و حفاظت پلیس، ۱۹ درصد واریانس رضایت از زندگی در اجتماع را تبیین می کند.

در کنار احساس بهزیستی، برخی محققان از احساس نارضایتی از زندگی در اجتماع نیز به عنوان عاملی مؤثر در افت کیفیت زندگی سخن گفته اند (داینر^۳، ۲۰۰۰) که حتی تمایل به جابجایی به اجتماعی دیگر را موجب می شود (زوچر^۴، ۱۹۸۱). پرسشنامه استفاده شده برای نخستین بار در ایران در سال ۱۳۸۵ ترجمه و اعتباریابی شده است (نجات و دیگران، ۱۳۸۵). برای اعتباریابی ابتدا بر ۵۶ نفر نمونه در دسترس، پیش آزمون و بررسی های اعتبار صوری^۵ انجام شده و پس از اعمال برخی تغییرات لازم در پرسشنامه، ۱۲۱۰ پرسشنامه در ۲۲ منطقه شهرداری تهران به روش نمونه گیری طبقه بندی شده توزیع، و پس از جمع آوری داده ها وضعیت پایایی و سازگاری درونی^۶ بررسی شده است.

پایایی پرسشنامه با شاخص همبستگی درون خوشه ای در حیطه سلامت جسمانی ۰.۷۷، در حیطه سلامت روانی ۰.۷۷، در حیطه روابط اجتماعی ۰.۷۵ و در حیطه سلامت محیط برابر با ۰.۸۴ بوده است. مقدار شاخص سازگاری درونی بین چهار حیطه، در گروه سالم برابر با ۰.۷۳ و در گروه بیمار برابر با ۰.۷۷ به دست آمده است (نجات و دیگران، ۱۳۸۵: ۴). این پرسشنامه علاوه بر آنکه دارای روایی و پایایی مناسبی است، در نقاط مختلف جهان نیز مورد استفاده قرار می گیرد و لذا قابلیت مقایسه نتایج با سایر نقاط نیز فراهم خواهد شد.

۱ . Glenn & Weaver

۲ . Campbell et al.

۳ . Diener

۴ . Zuiches

۵ . Face Validity

۶ . Internal Consistency

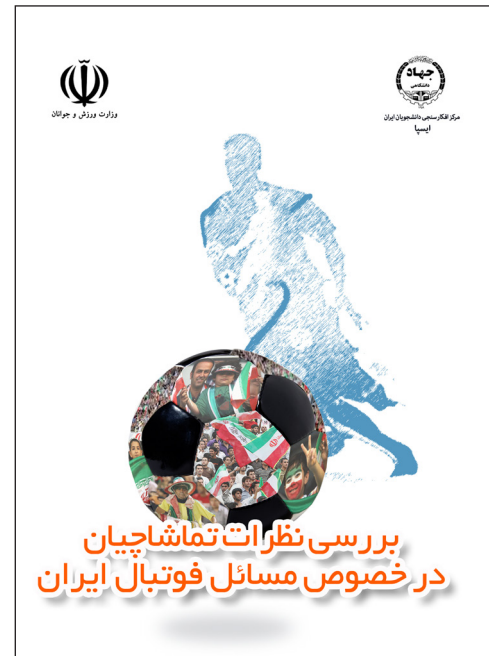
بررسی شاخص کیفیت زندگی نشان داد مردم ایران از کیفیت زندگی متوسطی برخوردارند به گونه ای که میانگین این شاخص در بازه ۰ تا ۱۰۰ برابر با ۵۵ به دست آمده است. میانگین شاخص سلامت جسمانی برابر با ۵۸، میانگین شاخص سلامت روانی برابر با ۵۶٫۹، میانگین شاخص سلامت محیط برابر با ۵۰٫۸ و میانگین شاخص روابط اجتماعی برابر با ۵۵ در بازه ۰ تا ۱۰۰ به دست آمده است.

در مجموع استان های گیلان، آذربایجان غربی، و اصفهان دارای بهترین کیفیت زندگی و استان های کرمانشاه، زنجان و خراسان شمالی دارای ضعیف ترین کیفیت زندگی شناخته شده اند. البته تفاوت بین استان ها از این نظر چندان زیاد نیست.

بررسی دیدگاه تماشاچیان در خصوص مسائل فوتبال ایران

۱۳۹۳

لبریز بودن ورزشگاه‌ها از تماشاچیان در دیدارهای داخلی، ملی، قاره‌ای و جهانی و برخورداری رقابت‌ها از بینندگان چند صد میلیونی پخش تلویزیونی، فوتبال را به مردمی‌ترین ورزش جهان تبدیل کرده است. فوتبال در ایران نیز از رایج‌ترین و پرطرفدارترین ورزش‌هاست که در مقایسه با سایر رشته‌ها، بیشترین تعداد ورزشکاران و تماشاچیان را به خود اختصاص داده است. تماشاچیان‌ی که برای تماشای مسابقات ورزشی در ورزشگاه‌ها حضور می‌یابند اهمیت خاصی برای هر لیگ ورزشی دارند و مهمترین سرمایه مسئولان فدراسیون و باشگاه‌های حرفه‌ای به شمار می‌روند؛ زیرا علاوه بر اینکه به لیگ‌های ورزشی هویت می‌بخشند، با خرید بلیت مسابقات و حضور در ورزشگاه‌ها نقش برجسته‌ای در کسب درآمد برای لیگ‌های ورزشی دارند. از طرف دیگر، حضور بیشتر تماشاچیان در مسابقات باعث افزایش جذابیت در فضای ورزشگاه می‌شود و حتی

بخشی از جذابیت فوتبال در رسانه‌ها به دلیل فضایی است که حضور تماشاچیان در ورزشگاه‌ها ایجاد می‌کند که این مهم، باعث افزایش تمایل اسپانسرها برای حمایت از باشگاه‌ها می‌شود.

این سؤال که چه عواملی بر حضور تماشاچیان در رویدادهای ورزشی و میزان رضایت آنها از تماشای فوتبال مؤثر است، سؤالی مهم برای مسئولان ورزش کشور محسوب می‌شود؛ زیرا افزایش حضور تماشاچیان، هم به طور مستقیم و هم غیرمستقیم، با میزان درآمد رویدادهای ورزشی و افزایش پتانسیل‌های گذران اوقات فراغت شهروندان و ایجاد شور جمعی در جامعه رابطه دارد و فروش بلیت و استفاده از پتانسیل حضور تماشاگران در ورزشگاه از منابع مهم درآمدی برای رویدادهای ورزشی حرفه‌ای قلمداد می‌شود. شناخت نیازها و انگیزه‌ها و منابع رضایت و نارضایتی تماشاچیان برای متولیان ورزش کشور ضروری است تا بتوانند با آگاهی از برخی عوامل مرتبط با برنامه‌ریزی راهبردی زمینه حضور تماشاگران بیشتر را در ورزشگاه‌ها فراهم کنند. بر همین اساس، اهداف زیر برای پژوهش انجام شده در نظر گرفته شده است:

بررسی میزان رضایت تماشاگران از فدراسیون فوتبال و مدیران باشگاه‌ها

بررسی میزان رضایت پاسخگویان از همکاری و تعامل فدراسیون فوتبال با باشگاه‌های لیگ برتر

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص گسترش خصوصی‌سازی در فوتبال

بررسی ارزیابی تماشاگران از تاثیر دخالت سیاسیون در فوتبال و پیامدهای آن

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص دلالتی و تبانی در فوتبال و پیامدهای آن

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص مربیان فوتبال و کیفیت داوری در فوتبال ایران

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص دریافت مبالغ بازیکنان و مربیان باشگاه‌های لیگ برتر

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص رفتار تماشاگران فوتبال در ورزشگاه‌ها

بررسی دیدگاه تماشاگران در خصوص حضور بانوان و خانواده‌ها در ورزشگاه‌های فوتبال

بررسی ارزیابی تماشاگران از کیفیت برگزاری مسابقات لیگ در جوانب مختلف

این پژوهش به صورت یک پیمایش ملی در ۵ ورزشگاه مهم کشور در بین ۱۰۴۶ نفر از تماشاگران فوتبال در روز پایانی برگزاری لیگ سیزدهم در تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ انجام شده است.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که افراد ۲۰ تا ۳۰ سال با ۵۲٫۱ درصد بیشترین گروه سنی در بین تماشاگران بودند و پس از آن گروه‌های سنی کمتر از ۲۰ سال با ۲۵٫۸ درصد و گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال با ۱۳٫۷ درصد قرار داشتند. میانگین سنی تماشاگران ۲۶ سال بوده و جوان‌ترین و مسن‌ترین افراد نمونه به ترتیب ۱۵ و ۶۳ ساله بوده است.

در خصوص ارزیابی پاسخگویان از مسئولان فدراسیون فوتبال، بیشترین میزان رضایت تماشاگران بر روی طیف ۱ تا ۵، از تجربه مدیریتی مدیران فدراسیون با میانگین ۲٫۹۲ بوده است و پس از آن دانش مدیریتی با میانگین ۲٫۸۳، قدرت نفوذ در جهت تأمین امکانات و اعتبارات لازم با میانگین ۲٫۷۴، شایسته‌سالاری با میانگین ۲٫۵۹ و پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری با میانگین ۲٫۵۴ قرار گرفته‌اند.

ارزیابی تماشاگران فوتبال از مربیان باشگاه‌های کشور نشان داد که بیشترین میزان رضایت تماشاگران از تجربه مدیریتی مدیران باشگاه‌ها است که با میانگین ۳٫۰۳ در سطح متوسط قرار دارد و پس از آن دانش مدیریتی با میانگین ۳، قدرت نفوذ در جهت تأمین امکانات و اعتبارات لازم با میانگین ۲٫۹۰، پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری با میانگین ۲٫۷۰ و شایسته‌سالاری با میانگین ۲٫۶۹ قرار گرفته‌اند.

در خصوص گسترش خصوصی‌سازی در فوتبال ایران و پیامدهای آن، بر اساس یافته‌ها، نیمی از پاسخگویان (یعنی ۵۴٫۸ درصد) موافق خصوصی‌سازی در فوتبال بوده و ۲۶٫۹ درصد نیز مخالف این امر بودند. ۵۵٫۶ درصد آنها معتقدند که خصوصی‌سازی باعث بهبود کیفیت فوتبال ایران خواهد شد و ۳۳٫۷ درصد نیز معتقدند که خصوصی‌سازی تاثیری در کیفیت فوتبال نخواهد داشت. ۱۰٫۴ درصد دیگر نیز خصوصی‌سازی را عامل بدتر شدن کیفیت فوتبال ایران می‌دانستند. ۵۰٫۵ درصد تماشاگران معتقدند که خصوصی‌سازی باعث کاهش فساد مالی در فوتبال خواهد شد و ۳۵٫۷ درصد نیز معتقد بودند خصوصی‌سازی تاثیری در کاهش فساد مالی نخواهد داشت.

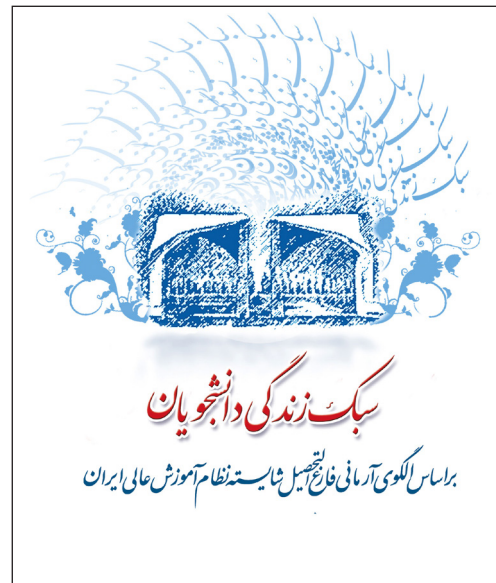
بر اساس داده‌های پژوهش، ۵۳٫۴ درصد پاسخگویان معتقدند که چینش ترکیب تیم‌ها در حد زیاد و خیلی زیاد متاثر از پدیده دلالی است و ۲۱٫۲ درصد نیز تاثیر پدیده دلالی در ترکیب تیم‌ها را در سطح کم و بسیار کم می‌دانند که در خصوص مهمترین عوامل گسترش و شیوع دلالی در فوتبال ایران، ۳۷٫۵ درصد تماشاگران معتقدند مدیران باشگاه‌ها مهمترین عامل گسترش دلالی هستند و پس از آن مهمترین منبع گسترش دلالی به ترتیب؛ مربیان، بازیکنان و مدیران فدراسیون هستند.

در خصوص دریافت مبالغ بازیکنان و مربیان باشگاه‌های لیگ برتر، یافته‌ها نشان داد که ۷۹٫۱ درصد تماشاگران با دریافت مبالغ هنگفت از سوی بازیکنان و مربیان باشگاه‌های لیگ برتر موافق نیستند و تنها ۲۰٫۱ درصد دیگر نیز با این نظر موافق بودند. در خصوص حضور بانوان در ورزشگاه‌ها نیز، ۵۱٫۱ درصد تماشاگران با حضور بانوان و خانواده‌ها در ورزشگاه‌های فوتبال موافق و ۴۸٫۸ درصد دیگر نیز با این نظر مخالف بودند. همچنین ۳۴٫۳ درصد تماشاگران در خصوص حضور اعضای خانواده خود در فضای فعلی ورزشگاه‌ها در صورت آزاد بودن ورود بانوان به ورزشگاه‌ها موافقت کردند اما اکثر آنها یعنی ۶۵٫۵ درصد دیگر با این حضور مخالف بودند.

سبک زندگی دانشجویان بر اساس الگوی آرمانی فارغ التحصیل نظام آموزش عالی ایران

۱۳۹۳

می توان گفت که یکی از مهمترین مأموریت های دانشگاه، تربیت نیروی انسانی مطلوب است و به تبع آن، مأموریت اصلی دانشگاه اسلامی تربیت نیروی انسانی مومن و شایسته است، از این رو تدوین یک الگوی شایستگی می تواند ابزاری برای تعریف و تبیین هدف ها و ایده آل ها برای سیاستگذاران، و برنامه ریزان باشد، این الگو می تواند به عنوان مقصد و هدف مهندسی فرهنگی دانشگاه ها مدنظر قرار گیرد، و امکان ارزشیابی فعالیت ها و سنجش میزان تحقق برنامه ها و اهداف را مهیا سازد. هدف این پژوهش تبیین ویژگی های دانش آموخته مطلوب نظام جمهوری اسلامی ایران و بالتبع تبیین رسالت دانشگاه در ایران است. بدین منظور برای دستیابی به الگو، پس از مطالعات کتابخانه ای و دستیابی به فهرستی از شایستگی ها، مدل حاصل تدوین و سپس با

استفاده از روش‌های گروه کانونی و دلفی به تدریج تکمیل شد. سپس وضعیت دانشجویان دانشگاه‌های دولتی ایران بر اساس این الگو مورد سنجش قرار گرفت.

بر مبنای رابطه ایمان، اخلاق و رفتار به بررسی شایستگی‌ها مورد نیاز پرداخته شد. در واقع در برنامه‌ریزی جهت یافتن شایستگی‌ها سعی شد تا در هر سه رده موضوعات مورد بحث قرار گیرند. اما نظر به اینکه شایستگی‌ها در لایه رفتار تعریف می‌شوند و رفتارها را می‌توان در دل نقش‌های مختلف، دسته‌بندی نمود، لایه بیرونی مدل فوق دسته‌بندی شد و شایستگی‌ها برای تحقق موفقیت آمیز ۷ نقش بر شمرده شد.

این ۷ نقش به شرح ذیل هستند:

۱. به عنوان بنده خالص خداوند در امور عبادی و مناسک
 ۲. به عنوان بنده خالص خداوند در برابر خودش (و جسمش)
 ۳. به عنوان بنده خالص خداوند در تعامل با خانواده
 ۴. به عنوان بنده خالص خداوند در تعامل با مردم
 ۵. به عنوان بنده خالص خداوند در نقش یک عنصر فعال و اثرگذار بر توسعه اقتصادی دانش بنیان کشور
 ۶. به عنوان بنده خالص خداوند در نقش یک عنصر تأثیرگذار بر تحولات سیاسی، اجتماعی
 ۷. به عنوان بنده خالص خداوند در تعامل با طبیعت زنده و سایر عناصر نظام هستی
- بر اساس این مدل نقش‌های هفت‌گانه هر فرد بیرونی‌ترین لایه را تشکیل می‌دهد و در واقع لایه‌ای است که در درون آن رفتارها شکل می‌گیرد. این لایه بر اساس انگیزه (نیت)، باورها و اخلاقیات فرد بنا شده است و مستقیماً از این دو حوزه متأثر می‌شود.

درفاز سنجش مدل از روش پیمایشی بهره گرفته شد. جامعه آماری این طرح کلیه دانشجویان دانشگاه‌های دولتی سراسر کشور در زمان اجرای طرح و حجم نمونه آن ۲۵۰۰ نفر بوده است.

برخی نتایج بدین شرح است: ۴۵ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند به میزان زیاد و خیلی زیاد در شرایطی که مشکلی برای مردم پیش بیاید به آنها کمک می‌کنند. ۳۵٫۲ درصد تاحدودی کمک می‌کنند و ۱۸٫۹ درصد گفتند به میزان کم و

خیلی کم در این شرایط به مردم کمک می‌کنند. میانگین دیدگاه پاسخگویان بر روی طیف ۰ تا ۱۰۰ برابر با ۵۹٫۷ است که از متوسط طیف بالاتر است. نتایج تحقیق نشان داد بیشترین اعلام همکاری در رفع مشکل مختص اعضای خانواده و کمترین آن مربوط به مردم جهان می‌باشد. یافته‌های تحقیق این ایده را که جامعه ایران هنوز به لحاظ روابط و تعلقات اجتماعی در وضعیت سنتی به سر می‌برد را تقویت می‌کند. مروری بر یافته‌ها نشان می‌دهد هر چه از سطح خانواده دایره را گسترده‌تر کنیم میانگین اعلام همکاری برای رفع مشکل دیگران کمتر می‌شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت تعهد دانشجویان تعمیم یافته نیست. تعهد درون گروهی ضمن این که برای آشنایان و اعضای درون گروه‌های غیررسمی خانوادگی، فامیلی و ... می‌تواند مفید باشد و نقش مثبتی در تسهیل کنش‌های افراد و پیشگیری از آسیب‌ها ایفا نماید ممکن است به مقتضای تعهداتی که افراد نسبت به آن گروه‌ها پیدا می‌کنند در سطوح بالاتر نقش منفی ایفا کند و از مشارکت جمعی عام جلوگیری نماید (عبداللهی و موسوی، ۱۳۸۵: ۲۲۰).

ارزیابی دانشجویان از رعایت فضائل اخلاقی در جامعه یکی از ابعاد اخلاق اجتماعی بوده است. در این قسمت ۸ فضیلت اخلاقی لیست شده و از پاسخگویان خواسته شد تا ارزیابی خود را از وضعیت جامعه در خصوص میزان دارا بودن صفات بر روی طیف خیلی کم تا خیلی زیاد مشخص نمایند. از دیدگاه دانشجویان تمام فضائل اخلاقی لیست شده، حالتی کمتر از متوسط دارند به عبارت دیگر میزان رعایت آنها در جامعه کمتر از حد متوسط برآورد شده است. در این بین از میان ۸ مورد «رعایت قانون و پایبندی به آن با میانگین ۲٫۵۷ از ۵ نسبت به بقیه شاخص در وضعیت بهتری قرار گرفته است و شاخص «صداقت و راستگویی» با میانگین ۲٫۱۰ از ۵ در بین این ۸ شاخص در بدترین وضعیت قرار دارد. مقایسه میانگین‌ها با تحقیقات قبلی نشان می‌دهد در اکثر شاخص‌ها نسبت به ۵ سال قبل افول رخ داده است. از جمع ۸ سؤال شاخص «ارزیابی دانشجویان از رعایت فضائل اخلاقی» ساخته شده است. در مجموع ۶۳٫۱ درصد دانشجویان معتقدند به میزان کم و خیلی کم مردم دارای فضائل اخلاقی در جامعه هستند. ۲۹٫۱ درصد معتقدند تا حدودی مردم دارای فضائل اخلاقی هستند و ۴٫۳ درصد نیز دارا بودن فضائل اخلاقی در مردم را زیاد و خیلی زیاد می‌دانند. میانگین ارزیابی پاسخگویان بر روی طیف ۰ تا ۱۰۰ برابر با ۳۲٫۶ است که از نقطه متوسط طیف به طرز محسوسی پایین‌تر است.

نتایج یافته‌ها نشان داد که در مجموع ۷۲٫۱ درصد دانشجویان در حد زیاد به ایجاد عبادت خالصانه و رابطه عاشقانه

با خدا اهتمام دارند، ۲۲٫۹ درصد در حد متوسط و ۵ درصد نیز در حد کم به ایجاد عبادت خالصانه و رابطه عاشقانه با خدا اهتمام دارند. میانگین ۷۴٫۸۰ از ۱۰۰ در این شاخص بیانگر اهتمام در سطح «زیاد» دانشجویان به ایجاد عبادت خالصانه و رابطه عاشقانه با خدا است.

بر اساس یافته‌ها در مجموع ۴۵٫۱ درصد دانشجویان در حد زیاد اهتمام به عمل به احکام شریعت دارند، ۳۷٫۱ درصد در حد متوسط عامل به احکام شریعت هستند و ۱۷٫۸ درصد نیز در حد کم اهتمام به این مسائل دارند. میانگین ۵۸٫۳ از ۱۰۰ در این شاخص بیانگر اهتمام متوسط دانشجویان در عمل به احکام شریعت است.

۶۱٫۷ درصد دانشجویان در حد زیاد اهتمام به حفظ ارزش‌ها و حدود الهی و دفاع از آن دارند، ۳۷٫۱ درصد در حد متوسط و ۱۷٫۸ درصد نیز در حد کم اهتمام به این مسائل دارند. میانگین ۷۲٫۹ از ۱۰۰ در این شاخص بیانگر اهتمام زیاد دانشجویان در حفظ ارزش‌ها و حدود الهی و دفاع از آن است.

نزدیک به نیمی از افراد، یعنی ۴۷٫۵ درصد دانشجویان، در حد کمی به تعظیم شعائر الهی در جامعه اهتمام دارند، ۴۴٫۴ درصد در حد متوسط و ۷٫۵ درصد نیز در حد زیاد اهتمام به تعظیم شعائر الهی در جامعه دارند. میانگین ۳۳٫۴ از ۱۰۰ در این شاخص بیانگر اهتمام کم دانشجویان به تعظیم شعائر الهی در جامعه است.

نگرش مردم به مواد مخدر و روان گردان‌ها

۱۳۹۳

هدف اصلی این پژوهش که به سفارش ستاد مبارزه با مواد مخدر انجام شده است «بررسی نگرش مردم در خصوص مواد مخدر» بوده است که در کنار سنجش نگرش مردم، رفتار مردم در خصوص مصرف مواد مخدر نیز مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به این که به نظر می‌رسد اکثریت مردم تنها به مخدر بودن مواد سنتی آگاهی دارند و از مخدر بودن و روانگردان بودن مواد جدیدی که روز به روز بر تنوع آنها افزوده می‌شود آگاهی ندارند این موضوع این خطر را به همراه دارد که ممکن است برخی افراد دلیل عدم آگاهی از مخدر بودن و اعتیاد آور بودن برخی مواد، به مصرف این مواد روی آورده و ناخواسته گرفتار اعتیاد شوند. اهمیت مطالعه نگرش افراد نسبت به مواد مخدر و روانگردان به دلیل رابطه مهم بین نگرش‌ها و رفتار افراد است. فیش باین و آیزن (۱۹۷۴)، عقیده دارند که نگرش‌ها بر رفتار افراد تاثیر می‌گذارند. براساس تئوری آنها تحت عنوان «کنش استدلالی و رفتار برنامه‌ریزی شده»^۱ اعتقاد افراد درباره هرچیزی نگرش آنها را نسبت به آن تعیین می‌کند و این نگرش در نهایت بر رفتار آنها نسبت به آن پدیده یا شیء تاثیر می‌گذارد. از نظر آنها هرچند نمی‌توان بطور کامل رفتار افراد را براساس نگرش‌های آنها پیش‌بینی نمود ولی به میزان بسیار زیادی ظرفیت و قابلیت افراد برای بروز رفتارهای خاص، متناسب با نگرش‌های آنها می‌باشد (جنادله، ۱۳۸۶). بدین ترتیب با آگاهی از نگرش افراد نسبت به این مواد، هرچند به طور احتمالی و تقریبی، می‌توان تا حدودی تمایل و آمادگی افراد برای مصرف این مواد و در نتیجه گسترش این پدیده شوم

۱. Reasoned action and planned behavior

را پیش بینی کرد و براساس این پیش بینی، از یک سو اقدامات لازم جهت اطلاع رسانی و آگاهی رسانی به مردم و از سوی دیگر، اقدامات پیشگیرانه برای کنترل و مهار آسیب های اجتماعی ناشی از مصرف این مواد را برنامه ریزی کرد.

این تحقیق در جستجوی پاسخ برای سؤالات بوده است:

۱. میزان آشنایی مردم با انواع مواد مخدر و روانگردان ها به چه میزان است؟
 ۲. میزان آشنایی مردم با پیامدها و آثار مخرب این مواد به چه میزان است؟
 ۳. ارزیابی مردم از انواع مختلف مواد مخدر و روانگردان چیست؟
 ۴. از لحاظ رفتاری، میزان تمایل افراد برای تجربه و مصرف این مواد چقدر است؟
 ۵. چه تفاوت هایی بین گروه های سنی، جنسی و تحصیلی از نظر میزان آشنایی و نگرش نسبت به مواد مخدر و روانگردان ها وجود دارد؟
 ۶. ارزیابی مردم از عملکرد و اقدامات دولت در زمینه کنترل مصرف مواد مخدر چیست؟
 ۷. ارزیابی مردم از آینده مصرف مواد مخدر در ایران چیست؟
 ۸. ارزیابی مردم از میزان مصرف مواد مخدر و انواع آن چیست؟
 ۹. مردم درخصوص پدیده اعتیاد و افراد معتاد چه دیدگاهی دارند؟
 ۱۰. میزان آگاهی مردم از قاچاق، توزیع و خرید و فروش مواد مخدر و روانگردان در ایران چقدر است؟
- روش تحقیق فوق پیمایشی بوده و جامعه آماری نیز شامل کلیه شهروندان در گروه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال در سراسر کشور است. حجم نمونه نیز برابر با ۱۰۳۱۳ نفر بوده که پس از ابطال پرسشنامه های مخدوش حجم نهایی نمونه برابر با ۱۰۲۳۰ نفر شده است. برای سنجش نگرش به مواد مخدر از سنجه ای ۲۵ سؤالی که توسط رفیعی و همکاران (۱۳۹۳) هنجاریابی شده است استفاده شده است. ابعاد شاخص نگرش به مواد مخدر در این سنجه عبارتند از: تمایل به مصرف مواد، تمایل به مشارکت فعال در پیشگیری از اعتیاد، باور نادرست به آثار جسمی مواد، عکس العمل قاطع در مقابل مصرف مواد، باور نادرست در شیوع بالای مصرف مواد.
- با توجه به عدم مجوز کارفرما به انتشار گزیده ای از نتایج، ایسپا از ارائه خلاصه نتایج معذور است.

عوامل مؤثر بر ایجاد فشار روانی بر مردم

۱۳۹۲-۱۳۹۴

در حال حاضر عوامل مولد استرس درجهان نسبت به گذشته بیشتر شده‌اند، شهرنشینی تغییرات سریعی را بوجود آورده و ارزش‌ها و اعتقادات امیدبخش را از بین برده است و این عامل باعث فروپاشی بسیاری از سنت‌های اجتماعی است (سراج، ۱۳۷۸).

اکنون نیز در آغاز قرن بیست و یکم، اگرچه قدرت پیش‌بینی و جلوگیری از استرس‌های بزرگ (مایکرو استرس) فراهم گشته است، اما گویی استرس‌های بزرگ به استرس‌های کوچک‌تر (مایکرو استرس) تبدیل گشته‌اند و تحقیقات متعدد نیز نشانگر آن است که اثرات مخرب روانی مجموعه‌ای از میکرو استرس‌ها بیش از مایکرو استرس‌ها می‌باشد، ماندن پشت چراغ قرمز راهنمایی، از دست دادن شغل، ناکامی در ازدواج، همه و همه جلوه‌های تازه‌ای از این نوع میکرو استرس‌ها است.

در دنیای پویا و متغیر و فشارزای موجود و در آستانه هزاره سوم،

فشار عصبی منفی همچنان به عنوان یکی از آفات انسانی شناخته شده و اثرات مخرب آن بر زندگی فردی و اجتماعی کاملاً مشهود است. با این مقدمات، بهتر آن است که به طور عملی به سنجش و شناخت مهمترین عوامل استرس زا پرداخت و با ارائه برنامه‌های مناسب مانند: بهبود ارتباطات، پیام‌رسانی، آموزش و کاربست فنون مدیریت استرس به منظور کاهش هرچه بیشتر اثرات منفی این عوامل قدم برداشت و زمینه‌های سلامت عمومی جامعه و افراد آن را فراهم ساخت (اشتری، ۱۳۷۷).

این تحقیق به دنبال شناسایی مهمترین عوامل موثر بر فشار روانی و استرس در میان مردم کشور ایران و شهروندان تهرانی است. بر این اساس عوامل موثر بر ایجاد فشار روانی بر افراد در شش دسته تقسیم‌بندی شده و مؤثرترین عامل در هر دسته شناسایی و به تفکیک حیطه پژوهش (ملی و تهران) گزارش شده است.

۱. مسائل زیست محیطی و آلودگی شهرها

۲. مسائل مربوط به گرانی و تورم

۳. احساس ناامنی و ترس در شهروندان

۴. مسائل شخصی و خانوادگی شهروندان

۵. مسائل مربوط به محیط کار و شغل

۶. معضلات و نابسامانی‌های اجتماعی

دلایل بسیاری بررسی استرس را در جامعه ضروری می‌سازد:

نخست آنکه کوتاهی در رسیدگی به استرس می‌تواند بر توان منابع انسانی يك جامعه زیان‌های فراوانی وارد سازد و پیامدهای منفی اقتصادی مانند کاهش تولیدات و یا تولیدات معیوب و ناقص را بدنبال داشته باشد.

دوم آنکه هرگاه استرس بدرستی شناخته شود و با تدبیر و دوراندیشی هدایت و مدیریت گردد، می‌تواند در بهبود روابط اجتماعی و سلامت شخصی و بهبود کار و بالا رفتن رضایت عمومی از زندگی و افزایش بازدهی اجتماعی مؤثر باشد.

بطور کلی اهمیت این پژوهش از آنجاست که به شناسایی مهمترین عوامل استرس‌زا در کل کشور و استان تهران

می‌پردازد، نتیجه این نظرسنجی از این جهت اهمیت دو چندان پیدا می‌کند که با تعیین و شناسایی مهمترین عوامل استرس‌زا و معرفی آن به نهادهایی که به نحوی با بهداشت روانی مردم سروکار دارند به جلوگیری یا حداقل کنترل و کاهش این عوامل کمک کند.

جامعه آماری این طرح، شامل تمامی افراد ۱۸ سال به بالای خانوارهای معمولی (شهری و روستایی) ساکن در کل کشور است و حجم نمونه حدود ۴۵۰۰ نفر بوده است. لازم به ذکر است تاکنون دو موج این تحقیق در سال‌های ۹۲ و ۹۴ در ایسپا انجام شده است.

مؤثرترین عامل بر استرس شهروندان در حیطه مسائل زیست محیطی، آلودگی هوای شهرها با میانگین ۳٫۳ از ۵ می‌باشد که به معنای تاثیر متوسط این مورد بر استرس شهروندان است. این روند در کل کشور بجز استان تهران نیز به همین منوال و در همین سطح است اما در استان تهران هر سه آیتم مربوط به مسائل زیست محیطی با میانگین ۳٫۵ از ۵ در سطح متوسط متمایل به زیاد قرار دارد. از مقایسه شاخص‌های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می‌شود که آمارهای استان تهران در هر سه شاخص فوق با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی‌دار آماری می‌باشد. مقایسه میانگین میزان استرس‌زا بودن این سه آیتم در سال ۹۴، در مقایسه با سال ۹۲، در هر سه حیطه پژوهش، نشان از کاهش نمره میانگین دارد که به معنای بهتر شدن وضعیت در این سه آیتم از نظر مردم است.

مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی در حوزه مسائل اقتصادی بر مردم، «تورم، گرانی و هزینه‌های بالای زندگی» با میانگین ۴٫۱ است. عدد ۴٫۱ از ۵ نشان‌دهنده زیاد بودن تاثیر این مورد بر زندگی و سلامت روانی افراد است. در استان تهران نیز تورم و هزینه‌های بالای زندگی به همراه گرانی اجاره مسکن با میانگین ۳٫۹ مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی بر شهروندان تهرانی بوده است. از مقایسه شاخص‌های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می‌شود که آمارهای استان تهران در هر سه شاخص فوق با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی‌دار آماری است. مقایسه میانگین میزان استرس‌زا بودن این سه آیتم در سال ۹۴، در مقایسه با سال ۹۲، در هر سه حیطه پژوهش، نشان از کاهش نمره میانگین دارد که به معنای بهتر شدن وضعیت در این سه آیتم از نظر مردم است.

مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی در حیطه احساس امنیت در جامعه، احساس ناامنی از افراد شرور با میانگین ۳٫۵ از ۵

است. عدد ۳,۵ نشان دهنده تاثیر متوسط مایل به زیاد این مورد بر زندگی و سلامت روانی افراد است. اما در استان تهران نیز علاوه بر ترس از افراد شرور، ترس از سرقت و اخاذی نیز با میانگین ۳,۶ به عنوان دو عامل موثر بر سلامت روانی قرار دارند. از مقایسه شاخص های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می شود که آمارهای استان تهران در دو شاخص از سه شاخص فوق (یعنی ترس از سوء استفاده مالی و ترس از افراد شرور) با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی دار آماری نیست. اما در آیتم ترس از اخاذی و سرقت تفاوت معنادار آماری میان استان تهران با کل کشور با سطح اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد. مقایسه نتایج سال ۹۴ با سال ۹۲ نشان می دهد که در استان تهران میانگین استرس زا بودن برخورد با افراد شرور تفاوتی با سال گذشته نداشته است اما در دو آیتم ترس از سوء استفاده مالی و ترس از سرقت و اخاذی شاهد کاهش نمره میانگین هستیم. اما در کل کشور نیز شاهد تغییر در میانگین استرس زا بودن برخورد با افراد شرور نبوده و در دو آیتم ترس از سوء استفاده های مالی و ترس از سرقت و اخاذی شاهد کاهش ۰.۱ نسبت به سال ۹۲ هستیم.

مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی در حیطه دغدغه های شخصی و خانوادگی؛ نگرانی در مورد سلامت فردی و ترس از بیماری فرد یا اعضای خانواده با میانگین ۳,۶ از ۵ است. اما در استان تهران سه عامل نگرانی در مورد سلامت فردی، ترس از بیماری و مصائب ازدواج با میانگین ۳,۶، مؤثرترین عوامل ایجاد فشار روانی بر شهروندان تهرانی هستند. از مقایسه شاخص های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می شود که آمارهای استان تهران در یک مورد از ۵ مورد شاخص فوق (اختلافات خانوادگی) با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی دار آماری است. در چهار مورد باقی مانده تفاوت معناداری بین استان تهران با سایر نقاط کشور مشاهده نشد. مقایسه نتایج با آمارهای سال ۹۲ نشان می دهد که در تمام آیتم های این شاخص، در تهران و کل کشور، شاهد کاهش نمره میانگین هستیم به جز آیتم نگرانی در مورد سلامت فردی که نسبت به سال ۹۲ گذشته تغییری نداشته است.

مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی در حیطه شغل و محل کار، «پیدا کردن شغل مناسب» با میانگین ۳,۷ از ۵ است. قابل ذکر است که عدد ۳,۷ نشان دهنده تاثیر متوسط نزدیک به زیاد این مورد بر زندگی و سلامت روانی افراد است. در استان تهران نیز پیدا کردن شغل مناسب با میانگین ۳,۷، مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی بر شهروندان تهرانی است. از مقایسه شاخص های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می شود که آمارهای استان تهران در یک مورد از سه مورد

شاخص فوق با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی دار آماری می باشد. پیدا کردن شغل مناسب و عدم امنیت شغلی در استان تهران و سایر نقاط کشور تفاوت معناداری نداشته و در سراسر کشور در وضعیت مشابهی قرار دارد. مقایسه نتایج با آمارهای سال ۹۲ حاکی از کاهش میانگین استرس زا بودن این عامل در تهران و کل کشور است.

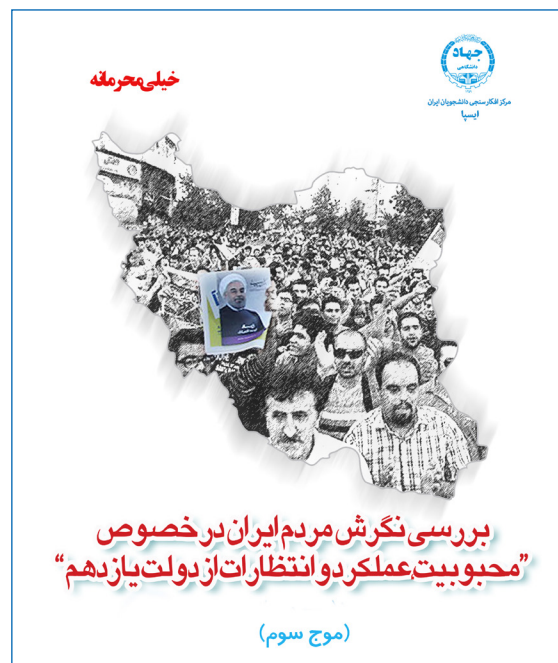
مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی در حیطه معضلات و نابسامانی ها در جامعه، مشکلات اداری، مسائل اخلاقی و ناامیدی نسبت به آینده با میانگین ۳٫۵ از ۵ می باشد. اما در استان تهران مسائل اخلاقی جامعه با میانگین ۳٫۶ و مشکلات اداری و ناامیدی نسبت به آینده با میانگین ۳٫۵، مؤثرترین عامل ایجاد فشار روانی بر شهروندان تهرانی هستند. از مقایسه شاخص های استان تهران با سایر نقاط کشور، ملاحظه می شود که آمارهای استان تهران در چهار مورد از پنج مورد شاخص فوق با سایر نقاط کشور واجد تفاوت معنی دار آماری است. اما میان تهران و سایر استانها از حیث ناامیدی نسبت به آینده تفاوت معناداری وجود ندارد. مقایسه نتایج با آمارهای سال ۹۲ حاکی از کاهش میانگین استرس زا بودن این عامل در تهران و کل کشور است.

در مجموع آمارها نشان می دهد که از بین ۲۲ عامل تاثیرگذار بر استرس شهروندان، تورم و هزینه های زندگی با میانگین ۴٫۱ از ۵ مؤثرترین عامل فشار روانی بر مردم کل کشور است. گرانی مسکن و اجاره خانه با میانگین ۳٫۸، نگرانی در مورد پیدا کردن شغل مناسب برای خود یا یکی از اعضای خانواده با میانگین ۳٫۷ و مسائل و مشکلات مربوط به ازدواج خود یا یکی از اعضای خانواده با میانگین ۳٫۶ به ترتیب در رده های بعدی قرار دارند. قابل ذکر است که در پیمایش سال ۹۲ نیز همین عوامل به همین ترتیب چهار عامل اول مؤثر بر استرس شهروندان بوده اند.

ارزیابی عملکرد دولت و انتظارات و توقعات مردم از دولت یازدهم

۱۳۹۲-۱۳۹۴

امروزه افکار عمومی نقش انکارناپذیری در موفقیت دولت‌ها دارند. مردم به عنوان داوری بی‌طرف در ارزیابی عملکرد دولت به شمار می‌روند و می‌توانند به عنوان انتخاب‌کنندگان اصلی دولت و دریافت‌کننده خدمات دولت، قضاوت واقعی و بی‌طرفانه‌ای در خصوص عملکرد دولت داشته باشند. همچنین دولت نیز برای ادامه مسیر به حمایت و اعتماد مردم برای اجرای برنامه‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود نیاز دارد. در همین راستا ضروریست که دولت‌ها از دیدگاه و نگرش مردم نسبت به خود و عملکردشان مطلع شوند تا از این طریق ضمن شناخت اولویت‌های اصلی مردم، به برنامه‌ریزی در جهت تحقق انتظارات و خواسته‌های مردم بپردازد تا بتواند گام‌های مؤثرتری در راستای بهبود عملکرد خود بردارد.

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)، نیز براساس رسالت اصلی خود، به سنجش افکار عمومی در خصوص «محبوبیت، عملکرد و انتظارات از دولت یازدهم» در ۴ موج پرداخته است و با توجه به اینکه در چندین مرحله این رصد و ارزیابی صورت گرفته است، سعی شده است روند میزان رضایت از عملکرد دولت یازدهم و بررسی میزان محبوبیت آقای روحانی بررسی و مورد مطالعه قرار گیرد. موج اول این بررسی، در مرداد ماه ۹۲، موج دوم در آبان ۹۲، موج سوم در مرداد ۹۳ و موج چهارم مرداد ۹۴ انجام شده است. دو موج اول کار به صورت خویش فرمایی و موج سوم و چهارم به سفارش مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری انجام شده است. هدف اصلی این تحقیق، ارزیابی از عملکرد دولت در زمینه‌های مختلف است که در راستای این هدف، اهداف فرعی زیر مطرح نظر بوده است:

۱. بررسی انتظارات کلی مردم از دولت

۲. ارزیابی از رضایت مردم از عملکرد دولت در زمینه‌های زیر با استفاده از مدل IPA:

اجتماعی

فرهنگی

سیاست داخلی

سیاست خارجی

اقتصاد

بهداشت و درمان

۳- ارزیابی شهروندان از میزان محبوبیت رئیس‌جمهور و تغییرات آن در چند ماه گذشته

۴- ارزیابی شهروندان از میزان تلاش رئیس‌جمهور و هیئت دولت برای تحقق وعده‌ها

۵- بررسی میزان امیدواری شهروندان به موفقیت عملکرد دولت

۶- بررسی دیدگاه مردم در خصوص مسئله هسته‌ای

۷- بررسی وفاداری مردم نسبت به آقای روحانی

۸- بررسی دیدگاه مردم در خصوص علل اصلی مسائل حوزه محیط زیست

۹- بررسی دیدگاه مردم در خصوص انتخابات مجلس دهم

۱۰- بررسی میزان موافقت مردم با اقدامات انجام گرفته توسط دولت در ۲ سال گذشته

۱۱- بررسی مهمترین موانع موفقیت آقای روحانی از دیدگاه مردم

در این تحقیق از روش پیمایشی استفاده شده است. در روش پیمایش پس از انجام مطالعات اولیه و اکتشافی پرسشنامه استاندارد طراحی شده و پس از ارزیابی متخصصان، پرسشنامه نهایی به صورت مصاحبه حضوری تکمیل می شود. جمعیت آماری این طرح، شامل تمامی افراد بالای ۱۸ سال خانوارهای معمولی (شهری و روستایی) ساکن در ۳۱ استان کشور است. شیوه نمونه گیری چند مرحله ای و حجم نمونه حدود ۵۵۰۰ نفر بوده است.

یافته های مربوط به ارزیابی مردم از آقای روحانی و عملکرد دولت ایشان نشان می دهد که ۴۵٫۷ درصد از پاسخگویان به میزان زیاد و خیلی زیادی به گفته های آقای روحانی اعتماد دارند و ۲۸٫۳ درصد نیز به میزان متوسط اعتماد دارند. ۵۱٫۶ درصد از پاسخگویان معتقدند آقای روحانی به میزان زیاد و خیلی زیادی در بین مردم محبوبیت دارد. با مقایسه یافته های موج چهارم (مرداد ۹۴) با طرح های قبلی ایسپا، مشاهده می شود که محبوبیت رئیس جمهور نوسان داشته و از سال ۹۲ تا ۹۳ تا حدی کاهش یافته است. در حالی که ۷۷٫۳ درصد از پاسخگویان در مرداد ۹۲ و ۵۷٫۹ درصد در آبان ۹۲ محبوبیت رئیس جمهور را زیاد و خیلی زیاد دانسته اند این میزان در مرداد ۹۳ به ۳۹٫۲ درصد کاهش یافته است. اما محبوبیت رئیس جمهور در نظرسنجی مرداد ۹۴ نسبت به نظرسنجی سال ۹۳ از ۳۹٫۲ به ۵۱٫۶ درصد رسیده و حدود ۱۱ درصد افزایش یافته است.

داده ها نشان داد که ۴۱٫۹ درصد از پاسخگویان معتقدند محبوبیت آقای روحانی بیشتر شده است. ۴۳ درصد گفته اند این محبوبیت تغییری نکرده است. این در حالی است که ۱۴٫۶ درصد گفته اند محبوبیت رئیس جمهور کم شده است. در خصوص موفقیت دولت، ۴۷٫۶ درصد مردم دولت یازدهم را موفق و بسیار موفق دانسته اند، ۳۳٫۵ درصد متوسط و تنها ۱۸٫۱ درصد دولت را در انجام عملکرد خود ناموفق و بسیار ناموفق دانسته اند.

در این تحقیق با استفاده از ماتریس اهمیت - عملکرد، به تعیین رضایت مردم از عملکرد دولت پرداخته شده است. با استفاده از ماتریس اهمیت - عملکرد (ماتریس IP) می توان نظرات مردم در چهار حوزه بی تفاوتی، شغف، رضایت و

نارضایتی دسته‌بندی کرد:

عملکرد دولت در در «بهبود فضای سیاسی داخلی» و «ایجاد فضای امن و مناسب برای آزادی بیان» و «تأمین امنیت و آزادی مطبوعات» در حیطه شغف قرار گرفته است.

«مذاکرات هسته‌ای»، «گسترش بیمه درمان همگانی» و «بهبود وضعیت بهداشت و درمان» جزو مواردی هستند که در حیطه رضایت مردم قرار گرفته‌اند. براین اساس اهمیت موارد ذکر شده برای مردم منطبق بر عملکرد خوب دولت بوده است و منجر به کسب رضایت مردم شده است.

«تحقق ارزش‌های اسلامی» موردی که در حیطه بی‌تفاوتی قرار گرفته است. این بدان معناست که این مورد در مقایسه با موارد دیگر از اهمیت چندانی برای مردم برخوردار نبوده و جزو دغدغه‌های مردم نیست و در اصطلاح مردم نسبت به آنها، در مقایسه با سایر مشکلات کشور، بی‌تفاوت هستند.

اما مهمترین قسمت این ماتریس حیطه نارضایتی است که باید بیشترین محل تمرکز دولتمردان باشد. براساس یافته‌ها، «کنترل تورم و گرانی»، «بهبود فضای کسب و کار» و «ایجاد اشتغال» و «مبارزه با مفسد اقتصادی» جزو مواردی هستند که در حیطه نارضایتی مردم قرار گرفته‌اند. این بدان معناست که علیرغم اهمیت بالای این موارد برای مردم، ارزیابی عملکرد دولت در این زمینه‌ها پایین‌تر از حد توقع مردم بوده است.

همچنین نمره نهایی رضایت از عملکرد دولت نیز ۶۰.۳ از ۱۰۰ به دست آمده است که به معنای رضایت بالاتر از متوسط شهروندان از عملکرد دولت است.

دیدگاه مردم در خصوص مسائل روز جامعه

۱۳۸۰-۱۳۹۴

یکی از رسالت‌های ایسپا رصد افکار عمومی در خصوص مسائل روز جامعه است. بر همین اساس همه ساله طرح‌هایی در این خصوص در سطح شهر تهران و بعضی اوقات نیز در سطح ملی توسط ایسپا انجام می‌شود. در آخرین نظرسنجی ایسپا در خصوص مسائل روز کشور که در آذرماه ۱۳۹۴ اجرا شد تعداد ۴۴۰۰ نفر از شهروندان کشور در نقاط مختلف شهری و روستایی که به شیوه نمونه‌گیری چند مرحله‌ای انتخاب شده بودند مورد بررسی قرار گرفتند. این نظرسنجی در موضوعات زیر انجام گرفت.

دیدگاه مردم در خصوص رسانه‌ها (شبکه‌های ماهواره‌ای، صدا و سیما، شبکه‌های اجتماعی و ...)

اعتماد به هواشناسی

عملکرد و محبوبیت دولت

بسته اقتصادی خروج از رکود

کمپین خودرو

مفاسد اقتصادی

حجاب

فاجعه منا

تحولات سوریه و حادثه فرانسه

برخی نتایج به شرح زیر است:

در طول چند سال گذشته میزان اعتماد به صدا و سیما کاهش یافته و همین امر باعث افزایش استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای شده است. با این حال اعتماد به شبکه‌های ماهواره‌ای نیز رو به کاهش بوده است. به عبارت دیگر افزایش رجوع به شبکه‌های ماهواره‌ای لزوماً به معنای اعتماد به آن نیست.

بیشترین شبکه اجتماعی مورد استفاده مردم ایران تلگرام است که حدود ۳۸ درصد مردم ایران از آن استفاده می‌کنند. میزان اعتماد مردم به پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی بالاتر از متوسط است.

پوشش چادر کماکان حجاب غالب زنان در جامعه است به گونه‌ای که ۴۵ درصد زنان با چادر در اجتماع ظاهر می‌شوند.

۵۳ درصد مردم ایران، حادثه منا را عمدی می‌دانند که توسط دولت عربستان اتفاق افتاده است، ۳۶ درصد نیز بی‌تدبیری دولت عربستان را علت حادثه می‌دانند. ۴۰ درصد مردم بر این نظرند که دولت باید از طریق دادگاه‌های بین‌المللی عربستان را مجازات نماید و ۳۱ درصد نیز بر این باورند دولت باید برخورد توأم با اقتدار نماید.

در مجموع ۱۷ درصد مردم تمایل به استفاده از وام ۲۵ میلیونی خودرو داشته‌اند. ۵۳ درصد مردم نیز از کمپین نخریدن خودرو صفر داخلی اطلاع داشته‌اند. ۷۳ درصد کسانی که از این کمپین اطلاع داشتند با آن موافق بوده‌اند.

دیدگاه مردم در خصوص انتخابات مجلس

۱۳۸۲-۱۳۹۴

ایسپا علاوه بر رصد افکار عمومی پیرامون انتخابات ریاست جمهوری تاکنون نظرسنجی‌های زیادی را در خصوص انتخابات مجلس به انجام رسانده است. این نظرسنجی‌ها در خصوص انتخابات مجلس هفتم، هشتم، نهم و دهم انجام شده است. علاوه بر طرح‌های زیادی که در شهر تهران در این انتخابات‌ها برگزار شده است در سال ۱۳۸۶ تعداد ۱ طرح ملی، در سال ۱۳۹۰ نیز تعداد ۱ طرح ملی و در سال ۱۳۹۴ تعداد ۲ طرح ملی در خصوص انتخابات مجلس به انجام رسیده است. معمولاً در طرح‌های انتخابات مجلس (تهران و ملی) اهداف زیر مطرح نظر است:

پیگیری اخبار انتخابات و رسانه‌های مورد استفاده

اهمیت انتخابات

انتظارات از نمایندگان مجلس

ارزیابی عملکرد نمایندگان مجلس

تمایل مردم به مشارکت

دلایل مشارکت و عدم مشارکت مردم

ظرفیت رأی آوری هر گروه سیاسی

ارزیابی عملکرد شورای نگهبان عوامل مؤثر بر نظر مردم در خصوص انتخاب کاندیدها ملاک های مردم در انتخاب کاندیدا بررسی گرایش های سیاسی مردم

در اینجا برای نمونه به بخشی از نتایج آخرین موج نظرسنجی انتخابات مجلس که در ۳ و ۴ اسفند ۱۳۹۴ در سطح تهران انجام شد اشاره می شود:

حدود ۴۰ درصد پاسخگویان اعلام کرده اند قطعاً در این انتخابات شرکت می کنند؛ ۱۷٫۴ درصد به احتمال زیاد در این انتخابات شرکت می کنند. مطالعه نظرسنجی های ایسپا در دوره های گذشته انتخابات مجلس به ویژه در شهر تهران نشان می دهد بخشی از کسانی که گزینه «به احتمال زیاد شرکت می کنم» را انتخاب کرده اند در انتخابات شرکت نکنند. در مجموع ۳۰٫۹ درصد از کل نمونه اعلام کرده اند به لیست الف (ائتلاف فراگیر اصلاح طلبان) رأی خواهند داد و ۱۸٫۴ درصد نیز اعلام کرده اند به لیست ب (ائتلاف بزرگ اصولگرایان) رأی خواهند داد. ۸ درصد نیز لیست ج (صدای ملت) را انتخاب کرده اند. ۱۷ درصد گفته اند از هر لیست چند نفر انتخاب می کنم و ۲۱٫۲ درصد نیز اعلام کرده اند از لیست ها استفاده نمی کنند.

۲۷٫۲ درصد مردم گفته اند تمایل دارند اکثریت مجلس آینده از طرفداران روحانی باشد. ۳۵٫۷ درصد گفته اند تمایل دارند اصلاح طلبان اکثریت مجلس آینده را تشکیل بدهند و حدود ۱۹ درصد نیز تمایل دارند اصولگرایان حایز اکثریت آرا در انتخابات شوند و اکثریت را در مجلس آینده به خود اختصاص دهند.

دیدگاه مردم در خصوص انتخابات ریاست جمهوری

۱۳۸۴-۱۳۹۲

ایسپا تاکنون نظرسنجی‌های زیادی را در خصوص انتخابات ریاست جمهوری به انجام رسانده است. این نظرسنجی‌ها در خصوص انتخابات دولت نهم، دهم و یازدهم ریاست جمهوری انجام شده است. علاوه بر طرح‌های زیادی که در شهر تهران در این انتخابات‌ها برگزار شده است در سال ۱۳۸۴، تعداد ۵ طرح ملی، در سال ۱۳۸۸ تعداد ۴ طرح ملی و در سال ۱۳۹۲ نیز تعداد ۴ طرح ملی در خصوص انتخابات ریاست جمهوری به انجام رسیده است. لازم به اشاره است که به دلیل حساسیت زیاد نتایج این نظرسنجی‌ها قبل از برگزاری انتخابات به صورت محدود در اختیار مسئولان نظام قرار گرفته است. معمولاً در طرح‌های انتخابات ریاست جمهوری اهداف زیر مطرح نظر است:

پیگیری اخبار انتخابات، رسانه‌های مورد استفاده برای پیگیری اخبار انتخابات

اهمیت انتخابات

انتظارات از رئیس جمهور

تمایل مردم به مشارکت

دلایل مشارکت و عدم مشارکت مردم

انتخاب کاندیدا و ظرفیت رأی آوری هر کاندیدا

ارزیابی عملکرد شورای نگهبان
تبلیغات کاندیدها در تهران
عوامل مؤثر بر نظر مردم در خصوص انتخاب کاندیدها
ملاک‌های مردم در انتخاب کاندیدا
بررسی گرایش‌های سیاسی مردم

شعب ایسیا

۱۳۵۹

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران

ایسپا